

Σ
Υ
Ν
Δ
Ε
Σ
Μ
Ο
Σ

Σ
Υ
Ρ
Ι
Α
Ν
Ω
Ν

Έτος Ιδρύσεως 1900

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Ύλη από την Ηλεκτρονική Έκδοση

Έτος 23ο -Τεύχος 90

1/07/18 έως 30/09/18

© Έλεν Καλογερά

Σύρος : Φθινοπωρινή άπνοια..

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο
3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος
10433 Αθήνα
Τηλ & Φαξ : 210 8226785
E-Mail : syn.syrianon@gmail.com
: synsyrianon@synd.gr
Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό
Έτος 23ο - Τεύχος 90
ΙΟΥΛ - ΑΥΓ - ΣΕΠ 2018
ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ
Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαολίζος

Διόρθωση κειμένων

Ασπασία Τριανταφυλλίδου
Χρήστος Θανόπουλος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος
Χρήστος Θανόπουλος
Θάνος Θραψιάδης
Τάκης Κυριτσόπουλος
Μαρία Ρώτα
Νίκος Σαλίβερους
Λίτσα Χαραλάμπους

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Ελένη Ανδρικοπούλου
Χρήστος Θανόπουλος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των συνεργατών συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Φωτογραφία εξωφύλλου της κ. Ελεν Καλογερά (από το διαδίκτυο)

ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΡΟΪΔΗ

Από τη κ. Μαρία Ρώτα

Η μητέρα του Εμμανουήλ Ροΐδη είχε μια θυελλώδη ζωή

Όλοι εμείς οι Συριοί, ακόμη και οι νεώτεροι (ελπίζω) γνωρίζουμε και είμαστε υπερήφανοι, γιατί εδώ στο νησί μας γεννήθηκε... στις 28 Ιουλίου 1836... «ο πνευματώδesterος συγγραφέας του περασμένου αιώνα, από τους προδρόμους της ελληνικής πεζογραφίας και κριτικής και τους συντελεστές της αναγέννησης της πνευματικής ζωής του τόπου... (1836-1904)».

Ο Εμμανουήλ Ροΐδης!

Ο πατέρας του Δημήτριος κρατούσε από τους Ροΐδηδες της Χίου, που ήταν ένας κλάδος της παλιάς αθηναϊκής οικογένειας των Ροΐδηδων, που είχαν πλουτίσει στο εμπόριο. Η μητέρα του Κορνηλία καταγόταν από οικογένεια με ακόμα μεγαλύτερη φήμη και πλούτο, τους Ροδοκανάκηδες, Χιώτες και αυτοί, διατηρούσαν έναν από τους σημαντικότερους εμπορικούς οίκους, αρχικά στο Λιβόρνο.

Για τον Εμμανουήλ Ροΐδη, η πλατιά και στέρα παιδεία του, η ιδιαίτερη μόρφωσή του (γλωσσική, ιστορική, φιλολογική) θεμελιώθηκε στο νησί της Σύρου. Φοίτησε στο ιδιωτικό Λύκειο του Χρήστου Ευαγγελίδη (σημερινό κτίριο ΟΤΕ) έχοντας φίλο και συμμαθητή τον μετέπειτα επίσης λόγιο και κοσμοπολίτη Δημήτριο Βικέλα, τον Έλληνα που αργότερα ασχολήθηκε με την ανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων στη χώρα μας.

Το συγγραφικό έργο του Εμμανουήλ Ροΐδη ήταν... και είναι δημιουργικό και σπουδαίο. Ανέβασε το λειτούργημά του σε καθαρά ευρωπαϊκό επίπεδο. Ασχολήθηκε με την «Ιστορία της Αγγλικής λογοτεχνίας» έγραψε τα «Συριανά διηγήματα» και πάρα πολλά άλλα σημαντικά ιστορικά και αφηγήματα. Το 1866 εκδόθηκε το έργο του «Η Πάπισσα Ιωάννα» και φυσικά δημιουργήθηκε τότε μια απόλυτα αρνητική θέση και της νεοελληνικής κοινωνίας της εποχής του. Για όλα του τα κείμενα εκτός τις αρνητικές θέσεις για την «Πάπισσα», Έλληνες και Ευρωπαίοι και όχι μόνον, θαύμασαν τα έργα του γιατί με τα γραπτά του συνέβαλε, όσο λίγοι, στην ενηλικίωση της Παιδείας μας.

Η μητέρα του Κορνηλία

«Οι μητέρες των μεγάλων ανδρών υπήρξαν κατά κανόνα μεγάλες γυναίκες». Είχε γράψει ο Γ. Ξενόπουλος, με αφορμή τη βιογραφία της μητέρας του Ε. Ροΐδη. Θυελλώδης και δραματική ήταν η ζωή της. Η αρχοντοπούλα Κορνηλία, κόρη του πλούσιου Χιώτη Ροδοκανάκη, υπέστη τα πάνδεινα όταν εξερράγη η Επανάσταση του 1821. Το νησί της Χίου καταστράφηκε, ο πατέρας της συνελήφθη όμηρος και η γυναίκα του, έγκυος και με πέντε παιδιά, οδηγήθηκε στο Κάστρο. Τα παιδιά του και η Κορνηλία, είδαν τον πατέρα τους κρεμασμένο σε δέντρο!

Η Κορνηλία πουλήθηκε ως δούλη και ένας πλούσιος Τούρκος της Σμύρνης την προόριζε για το χαρέμι του. Την έστειλε σε ένα κτήμα του στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας, σε ένα ανδρόγυνο άτεκνων Τούρκων χωρικών. Εκεί έζησε μέχρι τα δώδεκα χρόνια της, με το όνομα Αϊσέ. Θα κατέληγε στο χαρέμι του Τούρκου, αν δεν την ανακάλυπτε τυχαία ένας παλιός υπηρέτης της οικογένειας Ροδοκανάκη, που έκανε τον μεταπράτη. Ειδοποίησε τους συγγενείς της μικρής σκλάβας και άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για την εξαγορά της. Τελικά, το 1826 η Κορνηλία εξαγοράστηκε με 6.000 τάλιρα και Γάλλος πλοίαρχος τη μετέφερε στο Λιβόρνο, όπου ήταν αποκατεστημένοι οι συγγενείς της. «Για μια τέτοια Τουρκοπούλα πήγαμε να δώσουμε έξι χιλιάδες τάλιρα;» είπε ένας θείος της, μόλις την αντίκρισε.

Αλλά η «Τουρκοπούλα», με τα χωρικά ήθη και την ακατάληπτη γλώσσα ήταν η Ελληνοπούλα αριστοκράτισσα. Γρήγορα μεταμορφώθηκε, ως εκ θαύματος. Με το πνεύμα και την ομορφιά της διέπρεψε στην ελληνική παροικία του Λιβόρνο, όπου παρέμεινε ως το 1834.

Τότε εστάλη στη Σύρο, όπου την περίμενε ο επίσης Χιώτης Δημήτριος Ροϊδης, ο γαμπρός που είχαν επιλέξει. Οι προξεντάδες της εποχής δεν απέβλεπαν μόνο στις περιουσίες, αλλά φρόντιζαν και τις ειδικότερες συνθήκες και τους χαρακτήρες των ζευγαριών. Έτσι, ήταν ευτυχής ο γάμος, από τον οποίον γεννήθηκε στη Σύρο το 1842, ο περιώνυμος Εμμανουήλ Ροϊδης. Η οικογένεια μετακινήθηκε στη Γένοβα και τίποτα δεν είχε απομείνει από την μικρή ταλαίπωρη Αϊσέ.

Η Κορνηλία Ροϊδη φορούσε μια κυανόλευκη ενδυμασία, που της άρεσε, χόρευε με πρίγκιπες και βασιλιάδες, ταξίδευε και διασκέδαζε και χαιρόταν τη ζωή της. Η οικογένεια είχε μετακινηθεί και επισκεπτόταν άλλες χώρες και πόλεις, όπως το Ιάσιο, την Αίγυπτο και τέλος έφθασαν στην Αθήνα το 1862. Σε πολλά από τα κείμενα των έργων του Εμμανουήλ Ροϊδη, φαίνεται ότι έχουν γραφεί στις πόλεις που επισκέφθηκαν, όπως η «Κυανομαχία» που ήταν εμπνευσμένη από τη Γένοβα, το «Πανδαμάτωρ και Πανδαμάτειρα» και το «Ορέστης και Πυλάδης» από το Κάιρο κ.α.

Ο πατέρας του ο Δημήτριος Ροϊδης ήταν Χιώτης, αλλά είχε Αθηναϊκή καταγωγή. Η οικογένειά του είχε μια εκκλησία στην Αθήνα, την Παναγία Χρυσοροϊδενά, που βρισκόταν μεταξύ των οδών Αδριανού και Αγίου Ανδρέου. Ήταν από τους Αθηναϊκούς μικρούς ναούς που δεν είχαν καταστραφεί από τους Τούρκους. Σήμερα αυτός ο μικρός ναός δεν υπάρχει. Το εκκλησάκι κατεδαφίστηκε και όπως γράφουν δημοσιογράφοι, από τότε χάθηκαν τα ίχνη της οικογένειας στην Αθήνα.

Τι απέγινε όμως η Κορνηλία Ροϊδη, η μάνα του σπουδαίου και διάσημου συγγραφέα; Έζησε στην Αθήνα επί περίπου μισό αιώνα, από το 1862 έως τον Φεβρουάριο του 1907, όταν έφυγε από τη ζωή. Το τέλος της, όμως, ήταν το ίδιο πικρό με την αρχή της ζωής της...

Αυτή η γυναίκα που είχε ζήσει με τον σύζυγό της Δημήτριο Ροϊδη μια πλούσια και χαρούμενη ζωή είχε ένα τέλος θλιβερό και πικρό τόσο πολύ που έμοιαζε με την ίδια πίκρα που είχε μικρό παιδί, στην αρχή της ζωής της. Γνώρισε ένα άσχημο

τέλος από δύο πλευρές. Η πρώτη ήταν η οικονομική καταστροφή, αλλά εκεί όπου υπέκυψε ήταν όταν προηγήθηκε ο θάνατος του μοναδικού και αγαπημένου γιου της Εμμανουήλ, ο οποίος έφυγε από τη ζωή τον Ιανουάριο του 1904.

Αυτή ήταν η μητέρα του Εμμανουήλ Ροΐδη, η αρχοντοπούλα που πουλήθηκε ως σκλάβα σ' ένα Τούρκο, αλλά αργότερα έζησε ένα ευτυχισμένο γάμο. Το τέλος της ήταν πικρό.

Υ.Γ. Ευχαριστώ θερμά τον καλό φίλο Καθηγητή Γεώργιο Σαρλή για τις πάντοτε σωστές και αξιόλογες πληροφορίες του.

Κορνηλία Ροΐδη

Εμμανουήλ Ροΐδης

ΣΥΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η Σκουπιδιάρα του Παρασκευά

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

Μπάρμπα Αποστόλης ο Ψεύτης από την ... Αληθινή μόλις αποχωρήσανε οι πρόεδροι των ερασιτεχνικών σωματείων απ' το κουτούκι του, έφτυσε τρεις φορές στον κόρφο του και σταυροκοπήθηκε με μεγάλες απλωτές!

Τέτοιο κακό δε του 'χε ξαναλάβει!

Σκούπισε απ' το πάτωμα τα σπασμένα πιάτα και ποτήρια, καθάρισε τους τοίχους απ' τα πεταμένα πάνω τους φαγητά, σφουγγάρισε απ' την είσοδο τα εμέσματα του Θράσου και κάθισε αποκαμωμένος σε μια καρέκλα για να συνέλθει.

- Τέτοιοι πελάτες να μου λείπουνε, αναστέναξε και διέταξε το μαθητή της τρίτης Γυμνασίου να συνεχίσει την καθαριότητα, έναντι μικρού φιλοδωρήματος, που θα του έδινε.

Την ίδια στιγμή άνοιξε η πόρτα με θόρυβο και εισέβαλε φουριόζος ο ... γυμναστής Μαγκουράκης.

Ήταν ένας αψηλός Κρητίκαρος ίσαμ' εκείά πάνω, μουστακοφόρος και σκληροτράχηλος, που πλενότανε με παγωμένο νερό και ξουριζότανε... χωρίς σαπουνάδα!

Αυτός έπαιρνε σβάρνα τα βράδια τους μαχαλάδες κι σ' ένα τεφτέρι απάνω σημείωνε τους παραβατικούς μαθητές!

Μόλις τον είδε ο μαθητής της τρίτης θορυβήθηκε σφόδρα κι έσπευσε να φορέσει μια πόδια.

- Εσύ παιδί μου, τάδε, τι γυρεύεις τέτοια ώρα σε κέντρα διασκεδάσεως, ρώτησε τον μαθητή.
- Ξέρετε κύριε καθηγητά, η οικογένειά μου χειμάζεται και εργάζομαι λίγες ώρες να τη βοηθήσω...
- Καλώς πράττει, μαλάκωσε ο γυμναστής και του παράγγειλε καφέ μέτριο με ολίγην και να χει τρεις φουσκάλες.

Του έφερε σε λίγο τον καφέ μέσα σε δίσκο ο μαθητής.

- Εγώ διέταξα ο καφές μου να έχει τρεις φουσκάλες, εσύ γιατί μου τον φέρνεις με πέντε;

Τις επιπλέον δύο φουσκάλες τις κερνάει το κατάστημα επενέβη ο κάπελας.

Ο καφεοινοπώλης κοιτάχτηκε αυτάρεσκα στον καθρέφτη και χτένισε με τα δάχτυλα τα λιγοστά του γκρίζα μαλλιά να καλύψουν «κλέφτικα» την φαλάκρα του.

Κατόπιν αφού καθάρισε με σάλιο μερικά φλιτζάνια του καφέ και τα σκούπισε με το ξεχειλωμένο μανίκι του.

Ύστερα πήρε απ' την ταμπακίερα του ένα μισαδάκι «Πανελλήνιον», το τοποθέτησε στην ξύλινη πίπα του και το άναψε με το τσακμάκι της ίσκας, εκείνο με το μακρύ κόκκινο φυτίλι.

Αναπόλησε μετά τα χρόνια της ξενιτιάς, τα χρόνια της φρούδας ελπίδας και της ουτοπίας. Είχε πολλές προοπτικές να ορθοποδήσει τότε στον Καναδά με το «πλύνε πιάτα», γιατί και έξυπνος Ρωμιός ήτανε και τα χέρια του πιάνανε όσο να πεις! Ας όψονται όμως το φουστάνι και το μπαρμπούτι, που τότε καταστρέψανε, ανάθεμα, ανάθεμα!

Στο τέλος μάζεψε τα λίγα δολάρια που του 'χανε απομείνει και ήρθε εδώ στο νησί του και άνοιξε αυτό το μονόχωρο κουτούκι με την οντουλέ τσιγκινη στέγη, που έμπαζε νερό..... κι άμα δεν έβρεχε.

Το προσωνόμι «Ψεύτης» το είχε αποκτήσει επάξια χάριν στις τερατολογίες, που παραμύθιαζε τους θαμώνες του!

Τι τέρατα αποφώλια είχε εξολοθρεύσει, τι χαμοδράκια είχε κατατροπώσει και τι κοπάδια ζώων είχε καταβροχθίσει στην καθισιά του!

Όμως εκείνο που απογείωσε τη φήμη του ήτανε τούτο :

Κάποιο απογευματάκι δύο τουρίστες, περιηγητές τους λέγανε τότες, ξώκοιλαν και βρέθηκαν στο κουτουκάκι του.

Μπήκανε μέσα, ξαπλάρανε σε τρεις καρέκλες έκαστος και καθότι ο καφετζής γνώριζε ξένες γλώσσες ήρθανε σε ρέγουλο.

Ο ένας τους ήτανε Γάλλος και ο άλλος Αμερικάνος.

Τους κέρασε κονιάκ με σταφίδα ντόπια και κάθισε πλάι τους.

Είπαμε πολλά και ποικίλα και ο γέρος διαπίστωσε, πως είχε να κάνει με τέτοιους ψευταράδες, που κινδύνευε να υποσκελιστεί το ίδιο το προσωπικό του πρεστίτζ! Παραγγείλανε κι άλλα ποτά, με στραγάλι τώρα, και οι ξένοι καναλίζανε κατά το δοκούν την κουβέντα τους.

- Εμείς, άρχισε ο Γάλλος, έχουμε ως γνωστόν στο Παρίσι τον Πύργο του Άιφελ, που σε ύψος ξεπερνά..... τα χίλια μέτρα!
- Κι 'μείς, μαϊ φρέντ, υπερθεμάτισε ο Αμερικάνος, διαθέτουμε την περίφημη Γέφυρα του Μανχάταν, το μήκος της οποίας φτάνει τα πέντε χιλιόμετρα και βάλε!

Ο φουκαράς ο Αποστόλης ξεροκατάπие αμήχανα. Το νησί του δεν είχε να παρουσιάσει τοπόσημο τέτοιου βεληνεκούς.

Ωστόσο έβαλε το μυαλό του στην πρίζα και είπε:

- Μα και το λόγου μου που έχω να λέω, φίλοι μου, πως την περιοχή του Βροντάδου, της πόλης μας, υπάρχει κάποιος, που το μήκος της μύτης του φτάνει..... τα δύο μέτρα και δέκα εκατοστά!
- Ω λα λα! ανέκραξε ο Γάλλος, κάνοντας από την κατάπληξη τον σταυρό του με τ' αριστερό του χέρι!
- Φαντάστικ! αποκαλύφθηκε με σεβασμό ο γιάνκης και άναψε το τσιγάρο του από τη μεριά του φίλτρου!

Συνέχισαν να πίνουν για ώρα ακόμα και ο Γάλλος δηλώνει:

Σας είπα ψέματα, φίλοι μου, ενώ η μεταμέλεια έκανε το κάτω χέιλι του να τρέμει. Ο Πύργος του Παρισιού έχει ύψος μόλις 340 μέτρα μαζί με την κεραία.....

- Σόρι, αλλά και εγώ σας παραμύθιασα δεόντως, συμπλήρωσε ο Αμερικανός. Η Γέφυρα του Μανχάταν δεν ξεπερνά τα 1.800 μέτρα.....

Τότε ο δικός μας γέλασε τόσο δυνατά, που βγήκαν απ' τα γύρω σπίτια και το κάνανε παρατήρηση.

- Ομολογώ, μον αμί, πως και εγώ είπα το ψεματάκι μου.....
- Όου, φώναξαν και οι δύο ξένοι με απογοήτευση. Τι θα έχουμε να λέμε τώρα όταν γυρίσουμε στις χώρες μας;
- Λοιπόν, συνέχισε απτόητος ο καφετζής, ο άνθρωπος με την πελώρια μύτη, που προανέφερα, δεν είναι από το Βροντάδο. Είναι..... από τα Καμίνια!

Η ώρα είχε φτάσει 10 το πρωί και οι μαθητές της τρίτης γυμνασίου αποφασίσανε να κάνουν ομαδική κοπάνα, προκειμένου να προπονηθούνε στο γήπεδο του «Ορφέα» στα «Βαπόρια» ενόψει του κρίσιμου ημιτελικού της Τετάρτης στο γήπεδο της Σχολής.

- Άντε ρε σεις, φώναξε κάποιος. Έτσι νωθοί και αγύμναστοι που είμαστε, θα μας πάρει και τα σώβρακα μεθαύριο η «Ρόνστιμπακ».

Ξεκίνησαν στοιχηδόν και με αυστηρά στρατιωτικό βαδισμό ανηφόρισαν προς τα «Βαπόρια» υπό τους κοφτούς ήχους της σφυρίχτρας ενός αριστούχου.

Φτάνοντας έξω από το σπίτι του παλαιού καθηγητή Κανάκη, διαπίστωσαν πως είχανε ξεχάσει να πάρουνε μαζί τους..... την μπάλα.

Ο αρχηγός της ομάδας νευρίασε και άρχισε το βρισίδι:

- Τι θα κλοτσάτε τώρα χωρίς μπάλα, ρε; Εμένα;
- Να τρέξω εγώ κάτι θέλω, προθυμοποιήθηκε κάποιος Σταμάτης.

Στο αναμεταξύ τραβάτε εσείς στον «Ορφέα» για προθέρμανση.

Ο «Ορφέας», που βρισκόταν στο ύψος της «Δόξας» λειτουργούσε τον προηγούμενο αιώνα ως θερινό θέατρο. Τώρα όμως ήταν ένας ερειπιώνας, μολονότι διατηρούσε κάποιες καμάρες στον σκηνικό του χώρο, όπως και μερικά πρόστυλα και κατάλοιπα κερκίδων στο βορινό του τμήμα καθώς κι έναν μισογκρεμισμένο εξωτερικό τοίχο.

Εσωτερικά, εκεί που υπήρχε πλατεία του θεάτρου, διατηρούνταν μια μεγάλη απλωταριά στο επίστρωμα της οποίας εξείχαν πέτρες μυτερές και ψηφίδες.

Το γήπεδο καταλάμβανε μίαν έκταση ενός περίπου στρέμματος, αλλά έτσι και έπεφτε κάνεις χάμω, θα έπρεπε να τον τρέχουνε στην κλινική του Καμπανάρου..... προς αναστήλωση!

Τα άρβυλά τους βέβαια οι μαθητές τα φτιάχνανε από ναστόδεσμα, κοινώς κιοσελέ και τα ενισχύανε με πέταλα στις σόλες μπροστά και στα τακούνια, αλλά και πάλι μετά μιας ώρας τρεχαλητό είχανε την εντύπωση, πως τους είχανε περάσει τις πατούσες τους..... από φάλαγγα!

Ο Σταμάτης αργούσε να επιστρέψει με την μπάλα, αλλά για καλή τύχη της ομάδας έκανε ξαφνικά την εμφάνιση του ο Φραγκούλης, φέρνοντας μια μπάλα από το σπίτι του.

- Μπράβο ρε, τότε σήκωσαν όλη στα χέρια. Μεθαύριο θα σε κατεβάσουμε αναπληρωματικό!
- Μα κι εγώτυχαία την βρήκα πεταμένη στην αυλή μου!

Ξεκίνησε η προπόνηση, παίχτηκε διπλό, ματώθηκαν γόνατα και κνήμες, σπάσανε δόντια μπροστινά και αυτό κράτησε κανα-δύο ώρες. Μετά τους βάρεσε ο ήλιος κατακέφαλα και αποφάσισα να το διαλύσουνε, γιατί δεν πήγαινε άλλο. Τότε ο αρχηγός της ομάδας ο Μιχάλης έδωσε ένα δυνατό βολέ στην μπάλα, αυτή πήρε ύψος, ξεπέρασε τα εξωτερικά τοιχώματα του «Ορφέα» και κατέληξε στο δρόμο.

Λίγες στιγμές πριν το ψωραλέο άλογο του Παρασκευά, του σκουπιδιάρη, τετραπόδιζε καμαρωτό από το Βροντάδο μέσω του περιφερειακού χωματόδρομου να πάει προς τα «Βαπόρια», σέρνοντας πίσω του μια ανοιχτή σκουπιδάμαξα με ψηλά ξύλινα παραπέτα.

Ο αμαξηλάτης κρατώντας με το ένα χέρι τα γκέμια και με το άλλο το καμουτσίκι οδηγούσε την άμαξα στη γεμάτη στροφές κατηφόρα. Χρόνια ατελείωτα έκανε την ίδια διαδρομή ασχολούμενος με την αποκομιδή των σκουπιδιών, που τελικός προορισμός τους ήτανε μια μάντρα στη Νεάπολη.

Η δυσωδία που ανάδιδαν τα χύδην απορρίμματα ήτανε αφόρητη!

Παρόλα αυτά το άλογο διέθετε μια αξιοπρεπή ιπποσκευή, πλούσια φαλάρα, έντεχνη προμετωπίδα, γιορντάνι με γαλάζιες χάντρες στο λαιμό, παρωπίδες με εγκόλλητους δικάφαλους αετούς, ταΐστρα με σανό μπροστά στο ρύγχος του, ενώ τις χηλές των πελμάτων του περιβάλανε βύρσινες ποδεσιές, για ασφαλέστερη πρόσφυση στους γλιστερούς γρανιτένιους δρόμους της πόλης.

Τη στιγμή ακριβώς, που το κάρο περνούσε μπροστά από το παλιό θέατρο του «Ορφέα» ο караγωγέας είδε κατάπληκτος μια μπάλα ποδοσφαίρου να ξεπηδά απ' τα χαλάσματα, να διαγράφει μια τροχιά στον αέρα και ύστερα να καταλήγει μέσα στο σωρό των σκουπιδιών του με έναν υπόκωφο γδούπο!

Αρχικά σκέφτηκε να σταματήσει, να βγάλει την μπάλα και να την επιστρέψει στους εφήβους, που είχαμε κάνει την εμφάνισή του στην κεντρική είσοδο του θεάτρου.

Μετά όμως, ωφελιμιστικά σκεπτόμενος, αποφάσισε να προσποιηθεί τον ανήξερο και να οικειοποιηθεί την μπάλα, με απώτερο σκοπό..... να την κάνει δώρο στον αναδεξιμό του, που σε λίγες μέρες είχε την ονομαστική του γιορτή. Έτσι, σκέφτηκε, θα έβγαζε από πάνω του και την υποχρέωση!

Ευχαριστημένος απ' τον εαυτό του έδωσε μια δυνατή καμουτσιά στα καπούλια του αλόγου και 'κείνο φρουμάζοντας άρχισε να τροχάζει «ραβάνι» στην κατηφόρα.

Οι μαθητές υποψιασμένοι τρέχανε όλοι μαζί ξωπίσω του φωνάζοντας, όμως ο Παρασκευάς συνέχισε να χτυπά τα οπίσθια του αλόγου, μέχρι που η άμαξα εξαφανίστηκε στη στρίψη του δρόμου, εκεί που βρισκότανε η αλάνα των Μύλων.....

Απογοητευμένοι μαθητές, που χάσανε έτσι κοροϊδίστικα την μπάλα τους, συνέχισαν το δρόμο τους αλληλοβριζόμενοι.

Φτάνοντας το κηπάριο των Μύλων είδανε το συμμαθητή τους το Σταμάτη, που τον είχανε στείλει πιο πριν να τους φέρει την μπάλα, ν' ανηφορίζει προς το μέρος τους.

- Άντε ρε Σταμάτη, σε στείλαμε..... για μαμή και έκατσες για λεχώνα!
- Ρε σεις, ξέρετε τι έπαθα; Όπως ανηφόριζα απ' τον Άγιο Νικόλα, μεγάλη χάρη του, να σου μπροστά μου ο Παρασκευάς με την σκουπιδιάρα του.
- Ωχ!

Μου λέει λοιπόν :

«Δώσε τη μπάλα που βαστάς, γιατί έχω δώσει μια άλλη μπάλα στους φίλους σου».

- Δύο φορές ωχ!
- Τι να 'κανα, τον πίστεψα και του την έδωσα.....
- Δεν γνωρίζω αν έχεις δύο μπάλες ο Παρασκευάς ή μία. Το σίγουρο όμως είναι, όπως έχει δύο βαφτιστήρια, που γιορτάζουνε..... την ίδια μέρα

«Εκδηλώσεις για τον Μάνο Ελευθερίου»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Ο Μάνος Ελευθερίου (Ερμούπολη 1939 – Αθήνα 2018) ήταν ποιητής και στιχουργός (με πολλές ποιητικές συλλογές και 400 τραγούδια – τεράστιες επιτυχίες), αλλά και πεζογράφος (έγραψε μία νουβέλα, δύο μυθιστορήματα, διηγήματα, παραμύθια για παιδιά, τα οποία επίσης εικονογράφησε), ασχολήθηκε με το θέατρο, ήταν επίσης αρθρογράφος, επιμελητής εκδόσεων, δημιουργός λευκωμάτων, ραδιοφωνικός παραγωγός. Με το έργο του υπερασπίζεται την δικαιοσύνη, υμνεί την ελευθερία, το χρέος, την ελληνικότητα. Το 1952 μετακόμισε με την οικογένειά του στην Αθήνα και παρακολούθησε τα μαθήματα της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου, καθώς και του τμήματος Θεάτρου της σχολής Σταυράκη. Σε ηλικία 24 ετών (1962) δημοσίευσε την πρώτη του ποιητική συλλογή «Συνοικισμός» και το ποίημα «Το τραίνο φεύγει στις οκτώ», που μελοποίησε αργότερα ο Μ. Θεοδωράκης. Άλλες ποιητικές συλλογές ήταν η «Αγρυπνία για το σκοτεινό τρυγόνι στην εκκλησία του προφήτη Ελισσαίου (1975, Αμοργός), «Το νεκρό καφενείο» (1997, Καστανιώτης), κ.ά..

Ήταν συνεργάτης του Readers Digest (1963–1979). Άφησε ανεξίτηλο το στίγμα του στην ελληνική δισκογραφία, έχοντας συνεργαστεί με τους Χ. Λεοντή, Μ. Θεοδωράκη, Δ. Μούτση, Γ. Μαρκόπουλο, Σ. Κουγιουμτζή, Γ. Ζαμπέτα, Σ. Κραουνάκη, Λ. Κηλαηδόνη, Γ. Χατζηνάσιο, Α. Βαρδή, κ.ά.. Ποιός δεν τραγούδησε επιτυχίες, όπως: «Αγ. Φεβρουάριος», «Σ' αυτήν τη γειτονιά», «Ποιος τη ζωή μου ποιός την κυνηγά;», «Ο Χάρος βγήκε παγανιά», «Μαλαματένια Λόγια», «Οι ελεύθεροι κι ωραίοι», «Θα σε ξανάβρω στους μπαξέδες», και τόσα άλλα. Τη δεκαετία του 1990 αρθρογραφούσε και έκανε ραδιοφωνικές εκπομπές στον «Αθήνα 9,84» και στο «Δεύτερο Πρόγραμμα». Από τα παιδικά παραμύθια ξεχωρίζει «Η γάτα που ήθελε να γίνει πουλί» (2000, Ελληνικά Γράμματα), «Ένα καράβι μια φορά» (1997, Ωκεανίδα), κ.ά..

Επιμελήθηκε την έκδοση λευκωμάτων με θέμα την Σύρο: «Ενθύμιο Σύρας,

φωτογραφίες και καρτ-ποστάλ» 1860 – 1950, (1993, Γνώση), «Νεοκλασική Ερμούπολη» (2000, Ελληνικά Γράμματα). Άλλες μελέτες, «Το θέατρο στην Ερμούπολη του 20^{ου} αιώνα» (4 τόμοι, Δήμος Ερμούπολης). Εξέδωσε την νουβέλα «Το άγγιγμα του χρόνου» (1994, Καστανιώτης), ενώ το πρώτο του μυθιστόρημα «Ο Καιρός των Χρυσανθέμων» (2004, Μεταίχμιο), έλαβε το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας (2005). Συμμετείχε σε πολλά συλλογικά έργα, όπως: «Έρωτας σε πρώτο πρόσωπο», 29 ιστορίες διαφόρων λογοτεχνών, που δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» (1997, Κέδρος), «Το Χαλάνδρι που γνώρισα» (2005, Ευριπίδης), κ.ά.. Το 2013 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών (βραβείο Κώστα και Ελένης Ουράνη), για το συνολικό του έργο.

Πέθανε σε ηλικία 80 ετών, την 22^η Ιουλίου 2018, αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό και η πολιτική του κηδεία έγινε στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών, όπου παρευρέθηκαν εκ μέρους του Συνδέσμου Συριανών ο πρόεδρος κ. Δημήτρης Βαφίας, η κ. Ντίνα Συκουτρή – Ανδρειωμένου και η κ. Ασπασία Τριανταφυλλίδου. Τη σιγή του πένθους και της οδύνης διέρρηξαν τα «Μαλαματένια Λόγια» που ακούστηκαν δυνατά.

Το Σάββατο 4 Αυγούστου 2018 η Δημοτική Βιβλιοθήκη Ερμούπολεως, διοργάνωσε την εκδήλωση «Ευχαριστούμε κύριε Μάνο Ελευθερίου», την οποίαν παρακολούθησαν εκπρόσωποι της Δημοτικής αρχής, του Επιμελητηρίου Κυκλάδων κ.ά. και πλήθος κόσμου, που είχε κατακλύσει την βιβλιοθήκη. Η εκδήλωση είχε προγραμματιστεί όταν ήταν εν ζωή ο Μάνος Ελευθερίου. Μίλησαν για τον μεγάλο απόντα και το έργο του, διαβάζοντας αποσπάσματα από αυτό, η κ. Μαρίλα Αγγελοπούλου (σύμβουλος της Βιβλιοθήκης), η κ. Λουκρητία Δούναβη (ποιήτρια), η κ. Νένα Μεντή (ηθοποιός), ο κ. Κώστας Λογαράς (λογοτέχνης), η κ. Μαρία Δαλεζίου (ιστορικός). Η Αγγελική Κοκκίνη και ο Ανδρέας Νιαλόγλου εκτέλεσαν τραγούδια του Μάνου Ελευθερίου (από τη «Μαρκίζα» και τα «Μαλαματένια Λόγια»).

Ο Μάνος Ελευθερίου προέβαλε την γενέτειρά του Σύρο με κάθε τρόπο και υποστήριζε την Συλλογική Μνήμη με το αρχείο του. Τμήματα του αρχείου του συχνά παρουσιάζονταν σε εκθέσεις, όπως το περασμένο καλοκαίρι στην Άνω Σύρο. Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ) – Ιστορικό Αρχείο Κυκλάδων την Κυριακή 5 Αυγούστου 2018, με αφορμή τα 150 χρόνια από τη γέννηση του Κων/νου Καβάφη και θέλοντας να αποτίσουν φόρο τιμής στον Μάνο Ελευθερίου, διοργάνωσαν την εκδήλωση «Τιμώντας τη μνήμη του Μάνου Ελευθερίου», με διάφορους ομιλητές και παράλληλα διοργάνωσαν στο αναγνωστήριο έκθεση τεκμηρίων, με αντιπροσωπευτικά δείγματα από τις δωρεές του αρχείου του. Εκτέθηκαν χειρόγραφα του Μάνου Ελευθερίου, παρτιτούρες τραγουδιών του μελοποιημένων από τον Μίκη Θεοδωράκη, επιστολές και καρτ ποστάλ, φωτογραφίες ποιητών, βιβλία για τον Κ. Καβάφη και τον Κ. Παλαμά, τιμητικές πλακέτες (από Δήμο άνω Σύρου, Δισκογραφικές Εταιρείες), έγγραφα για την ιστορία της Σύρου και την Μικρασιατική εκστρατεία, βιβλία-φωτογραφίες που αφορούν την ηθοποιό Ελένη Παπαδάκη, κ.ά.. Η έκθεση διήρκεσε έως την Παρασκευή 17 Αυγούστου 2018.

Επίλογος

«Ατέλειωτη Εκδρομή» (μουσική: Θανάσης Γκαϊφύλλιας)

«Γαλάζια πεύκα τρέχουν στο μυαλό μου, σε τούτη την αξέχαστη εκδρομή,
τα σύνεργα σκουριάσαν στο γυλιό μου,
βαρέθηκα να είμαι στη γραμμή.

Στη γραμμή σαν στρατιώτες που πηγαίνουν
στον άλλον κόσμο που γυρνούν και δεν πεθαίνουν».

«Σαν σβησμένο καρβουνάκι» (μουσική: Σταύρος Κουγιουμτζής)

«Πέντε χρόνια σ' αγαπούσα
και δεν έβγαζα μιλιά
και το χώμα δεν πατούσα
μην τρομάξουν τα πουλιά».

Βιβλιογραφία

1) Ελληνική Βικιπαίδεια – https://el.wikipedia.org/wiki/Μάνος_Ελευθερίου.

2) Εφημερίδα «Νέα Σελίδα», Κυριακή 29 Ιουλίου 2018, σελ. 56-57.

«Καλοκαιρινή Συνεστίαση»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Παρασκευή 17 Αυγούστου 2018, 76 φίλοι και μέλη του Συνδέσμου Συριανών πιστοί στο Αυγουστιάτικο ραντεβού, ανταμώθηκαν και φέτος στο Γαλησσά, στην ταβέρνα «Κάβος» του ξενοδοχείου "Dolphin Bay", για την καθιερωμένη συνεστιάσή τους. Τα πορτοκαλο-ρόζ και μαβιά χρώματα του δειλινού ζωγράφιζαν τη θάλασσα και τον ουρανό του κόλπου του Γαλησσά, πλαισιωμένα από την Αγία Πάκου και τον κάβο Κατακέφαλο.

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Συριανών κ. Δημήτρης Βαφίας καλωσόρισε τους συνδαιτυμόνες, ανάμεσα στους οποίους ήταν ο πολιτευτής κ. Γ. Βακόνδιος, ο κ. Θ. Θραψιάδης, ο πρόεδρος του Συλλόγου Μικρασιατών Ερμούπολης κ. Ν. Λειβαδάρας, η κ. Λ. Χαραλάμπους εκδότρια – αρχισυντάκτρια του «ΛΟΓΟΥ των Κυκλάδων», η διευθύντρια του Βαρδάκειου και Πρώϊου Γενικού Νοσοκομείου Σύρου κ. Κ. Μπουραντά, κ.ά.

Την βραδιά λάμπρυνε με τις μουσικές του, το δίδυμο των εγχόρδων Ισιδωρος Ρούσσος – Αντώνης Μαραγκός και η μελωδική φωνή της Μαρίας Ραφαήλ. Ακούστηκαν παλιές επιτυχίες από το έντεχνο και λαϊκό τραγούδι, μπαλάντες, νέο κύμα, ρεμπέτικα, κ.ά.. Στο μοναδικό νησιώτικο τραγούδι που απέδωσε το μουσικό σχήμα, χόρεψαν πολλές κυρίες με κέφι και χάρη, δημιουργώντας τον επίλογο της βραδιάς. Και του χρόνου να είμαστε καλά, να ξανανταμώσουμε στη Σύρα μας.

Μερικές φωτογραφίες από την συνεστίαση.

=====

Έγραψε η κ. Λίτσα Χαραλάμπους στον «Λόγο των Κυκλάδων»:-

Στον γενέθλιο τόπο κάθε θέρος εντοπίζεται η φιλογενής δοξασία.

Αν πατρίδα είναι η παιδική μας ηλικία και όσα συνθέτουν την ταυτότητα μας, τότε δικαιολογείται γιατί οι Συριανοί των Αθηνών ενώ δεν χάνονται στην πολυκοσμία της πολύβουης πόλης γιατί η εστία τους και οι δραστηριότητες του Συνδέσμου τους κρατούν εν εγρηγόρσει, θέλουν χρόνια τώρα, κάθε θέρος να συναντιούνται και στη γενέθλια γη με μια νοσταλγία παιδική με μουσική και με τραγούδια χαράς.

Έτσι και φέτος σαν να μη χάθηκαν ποτέ, μέλη και φίλοι του Συνδέσμου Συριανών συναντήθηκαν με τον ίδιο ενθουσιασμό στο dolphin bay, στις γενέτειρας τα πατρικά μονοπάτια.

Όπως είπε και ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Δημήτρης Βαφίας στον ολιγόλεπτο χαιρετισμό του, «έχει καθιερωθεί πλέον να συναντιόμαστε μετά τον εορτασμό της Παναγίας οι Συριανοί της Αθήνας και όχι μόνο, τηρώντας μια παράδοση χρόνων που δεν θέλουμε να την αφήσουμε. Και είναι χαρά για όλους μας -όσοι μπορούν να παραβρίσκονται- να συνεχίζουμε την καθιερωμένη αυτή τακτική του Συνδέσμου μας που έχει ξεκινήσει από το 1900 και συνεχίζει δυναμικά».

Μέσα λοιπόν σε εγκάρδιο, φιλόξενο κλίμα, με την παρουσία του δημοτικού συμβούλου Σύρου Ερμούπολης Σταύρου Γουσγουνέλη, της διοικήτριας του Γενικού Νοσοκομείου Σύρου Μαργαρίτας Μπουραντά, του προέδρου του συλλόγου Μικρασιατών Σύρου Νίκου Λειβαδάρα, οι παρευρισκόμενοι απόλαυσαν ζωντανή μουσική και τραγούδια, ποικιλία εδεσμάτων και ...Πατρίδας ζεστασιά.

=====

«Έκθεση Αρχαίας Κινέζικης Επιστήμης και Τεχνολογίας στο Μουσείο Ηρακλειδών»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Το Μουσείο Ηρακλειδών (Ηρακλειδών 16 και Αποστόλου Παύλου 37, Θησείο) από τον Σεπτέμβριο του 2017 έως τον Ιούλιο του 2018 φιλοξένησε την έκθεση: «Αρχαία Κινέζικη Επιστήμη και Τεχνολογία». Η έκθεση διοργανώθηκε από τους Παύλο και Άννα Μπελίντα Φυρού (ιδρυτές του Μουσείου Ηρακλειδών), σε συνεργασία με το Μουσείο Επιστήμης και Τεχνολογίας της Κίνας (επιστημονικοί σύμβουλοι Yang Jun, Chang Cheng), με σκοπό να γνωρίσει το ευρύ κοινό τα επιτεύγματα της Αρχαίας Κινέζικης Επιστήμης και Τεχνολογίας. Η Κίνα από τον 2^ο αι. π.Χ. έως τον 14^ο αι. μ.Χ. ήταν η πλέον εξελιγμένη επιστημονικά και τεχνολογικά χώρα. Πολλές κινέζικες εφευρέσεις μεταφέρθηκαν στη Δύση μέσω του Δρόμου του Μεταξιού (χαρτί, τυπογραφία, μετάξι, πυξίδα κ.ά.), συμβάλλοντας ουσιαστικά στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΡΥΤΕΣ ΤΟΥ

Ο Παύλος Φυρός σπούδασε Πληροφορική στην Τουλούζη, ανέλαβε διευθυντής μηχανοργάνωσης στο ξενοδοχείο Πόρτο Καρράς (Χαλκιδική) και κατόπιν μετακόμισε στις Η.Π.Α., όπου ανέπτυξε εταιρεία ξενοδοχειακού λογισμικού. Μοιράζει το χρόνο του, με τη σύζυγό του, μεταξύ Η.Π.Α. – Ελλάδος. Όλα ξεκίνησαν όταν πριν μερικά χρόνια αναζητούσε οικία με θέα, αρχικά στην Πλάκα και κατόπιν στο Θησείο. Αγοράστηκε η νεοκλασσική οικία (κεντρικό) στην οδό Ηρακλειδών 16 (συγκρότημα 2 κτιρίων του 1898), η οποία είχε πάθει σημαντικές ζημιές στο σεισμό του 1999 και ανακαινίστηκε πλήρως. Κατόπιν αγοράστηκε η νεοκλασσική οικία (του 1900) της Αποστόλου Παύλου 37 (παράρτημα), η οποία επίσης ανακαινίστηκε. Τις υπέροχες οροφωγραφίες συντήρησαν οι Μαρίζα και Κατερίνα Αγγελοπούλου, με εμπειρία από τα αρχοντικά της Σύρου.

Στους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου Ηρακλειδών διοργανώνονται εκθέσεις που αφορούν την τέχνη, την παιδεία και τον πολιτισμό, ώστε να προσφερθεί στους νέους η πνευματική και ψυχική καλλιέργεια, για να

αντιμετωπίσουν τις αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής.

Την περίοδο 2004–2014 το Μουσείο εστίασε στις Καλές Τέχνες, διοργανώνοντας εκθέσεις γνωστών δημιουργών (M.C. Escher – Ολλανδού χαρακτή με μόνιμη συλλογή στο μουσείο, Κωνσταντίνου Ξενάκη, Toulouse Lautrec, κ.ά.), πλαισιωμένες από σεμινάρια, εργαστήρια, μουσικές και λογοτεχνικές εκδηλώσεις. Σήμερα έχει μετεξελιχθεί σε κέντρο εκλαΐκευσης της επιστήμης. Με βασική φιλοσοφία το τρίπτυχο «Επιστήμη, Τέχνη και Μαθηματικά», υλοποιεί καινοτόμα επιμορφωτικά προγράμματα για μαθητές, εκπαιδευτικούς και ενήλικες. Ανήκει στο Δίκτυο Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων Αθηνών, μαζί με πολλά άλλα ιδρύματα (Ίδρυμα Δ. & Μ. Θεοχαράκη, Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Οργάνων Φοίβου Ανωγειανάκη, Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, κ.ά.).

Το Μουσείο Ηρακλειδών από 1-8-2015 έως 10-1-2016 παρουσίασε την έκθεση «Οι σημαντικότερες εφευρέσεις των αρχαίων Ελλήνων», με εκθέματα από το Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά.

Η ΕΚΘΕΣΗ

Το 2017 ανακηρύχθηκε Έτος Φιλίας Ελλάδος – Κίνας και διοργανώθηκαν πολλές εκδηλώσεις και από τις δύο πλευρές. Το Μουσείο Ηρακλειδών σε συνεργασία με το Μουσείο Επιστήμης και τεχνολογίας της Κίνας (Πεκίνο), φιλοξένησε την έκθεση για την Αρχαία Κινέζικη Επιστήμη και Τεχνολογία, με 90 αντιπροσωπευτικά εκθέματα, ενώ αντίστοιχα στην Κίνα έχει σταλεί η έκθεση «Εύρηκα» που αφορά τα επιτεύγματα της Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, με την συνεργασία του καθηγητού Θεοδόση Τάσιου.

Ο Κινέζικος πολιτισμός είναι ένας από τους τέσσερις σημαντικότερους αρχαίους πολιτισμούς του κόσμου, με μεγάλες ανακαλύψεις στα μαθηματικά, φυσική, χημεία, αστρονομία, γεωφυσική, βιολογία, γεωγραφία, ιατρική, φαρμακευτική, μηχανολογία. Οι Κινέζοι παρατήρησαν τις ηλιακές κηλίδες, τους καινοφανείς αστέρες, ερεύνησαν τον μαγνητισμό. Εφηύραν το μετάξι (πριν 5.000 χρόνια και τελειοποίησαν κατάλληλους αργαλειούς πριν 900 χρόνια), ανακάλυψαν και καλλιέργησαν το τσάι, κατασκεύασαν σιδερένια αλέτρια, μηχανές για σπορά (2.000 χρόνια πριν την βιομηχανική επανάσταση), εφηύραν την πυξίδα (1.100 χρόνια πριν χρησιμοποιηθεί στα ευρωπαϊκά πλοία), ανακάλυψαν ότι οι νερόμυλοι παράγουν ενέργεια για πολλές χρήσεις (1.000 χρόνια πριν τους Ευρωπαίους), εφηύραν το χαρτί (πριν 1.900 χρόνια) και την τυπογραφία (600 χρόνια πριν τον Γουτεμβέργιο), ανακάλυψαν την πυρίτιδα (πριν 1.200 χρόνια) και 100 χρόνια μετά το κανόνι. Εισήγαγαν επίσης, τον βελονισμό, την πορσελάνη, την πυροτεχνία, το χαρτονόμισμα, τον χαρταετό, τον

σειсмоγράφο, την βαλλίστρα. Το κέντρο βάρους επιστήμης – τεχνολογίας μετατοπίστηκε στη Δύση με την επικράτηση του δυτικού πολιτισμού. Ξεχάστηκαν τα πρώιμα κινεζικά επιτεύγματα. Στα μέσα του 20^{ου} αιώνα αναγνωρίστηκε πάλι η σημασία του κινέζικου πολιτισμού, χάρη στο πολύτομο έργο «Επιστήμη και Πολιτισμός στην Κίνα» του Βρετανού Σινολόγου Dr. Joseph Needham.

ΧΑΡΤΙ

Τεράστια εφεύρεση υπήρξε το χαρτί, η χαρτοποιία και κατ' επέκταση η τυπογραφία. Οι πρώτες κινέζικες επιγραφές δημιουργήθηκαν πριν 3.000 χρόνια, ενώ τα παλαιότερα κινέζικα βιβλία ήταν λωρίδες μπαμπού ή δέρματος αγελάδος γραμμένες με μελάνι και δεμένες μαζί με κορδόνι (συνήθως κυβερνητικές ανακοινώσεις). Η ανακάλυψη του χαρτιού, επί Δυναστείας Δυτικών Han (206 – 25 π.Χ.), επισκίασε όλες τις προηγούμενες μεθόδους. Γίνεται αποφλοιώση φρέσκων μπαμπού, βράζουν οι φλούδες και προκύπτει χυλός, ο οποίος ρίχνεται σε ορθογώνιο καλούπι με σήτα (τελάρο), στραγγίζεται, πρεσσάρεται κατά φύλλα, τα οποία στεγνώνονται με αέρα ή θερμή επιφάνεια. Ο Δρόμος του Χαρτιού ξεκινά από την Κίνα (2^{ος} αι. π.Χ.) και συνεχίζει: Κορέα (4^{ος} αι. μ.Χ.), Ιαπωνία (7^{ος} αι. μ.Χ.), Βιετνάμ (3ος αι. μ.Χ.) Ινδία (7^{ος} - 8^{ος} αι. μ.Χ.), Δαμασκός (10^{ος} αι. μ.Χ.), Κάιρο (900), Φεζ-Μαρόκο (1000), Ισπανία (1151), Γαλλία (1189), Ιταλία (1255), Γερμανία (1390), Ουγγαρία (1473), Πολωνία (1491), Αγγλία (1494), Ολλανδία (1586), Δανία (1635), Σουηδία, Φιλανδία (1573), Φιλαδέλφεια - ΗΠΑ (1690), Μεξικό (1577), Καναδά (1820). Από την Ασία το χαρτί πέρασε στην Βόρεια Αφρική και μέσω των Αράβων, στην Ευρώπη.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ

Η τυπογραφία αναπτύσσεται τον 7^ο αι. μ.Χ., επί Δυναστείας Tang (618 – 907), πρώτα με την ξυλογραφία, όπου σε επίπεδο λείο κομμάτι ξύλου χαράσσονται οι χαρακτήρες ανάποδα, γίνεται επάλειψη με πινέλο του μελανιού πάνω στην ανάγλυφη επιφάνεια και κατόπιν αυτή πιέζεται πάνω σε φύλλο χαρτιού (εκτύπωση). Λίγο αργότερα χρησιμοποιήθηκαν χάλκινες ανάγλυφες πλάκες για την εκτύπωση των πρώτων χαρτονομισμάτων, επί Δυναστείας Βόρειων Song (960–1127), νομισματοκοπείο Huizi, στο Lin'an. Στα χαρτονομίσματα αυτά είναι αποτυπωμένη η αξία, η εκδούσα αρχή και η αμοιβή για καταγγελία πλαστογράφου. Η εξάπλωση της τυπογραφίας με την τέχνη της ξυλογραφίας ακολούθησε την διαδρομή Κίνα, Κορέα, Ιαπωνία (770), Φιλιππίνες (1593), Ινδία (1561), Ιράν. Τα κινητά τυπογραφικά στοιχεία αρχικά ήταν φτιαγμένα από πηλό, μετά από ξύλο και αργότερα μεταλλικά (από κασσίτερο, χαλκό, μόλυβδο). Ήταν

τοποθετημένα πάνω σε περιστρεφόμενα τραπέζια, για γρηγορότερη επιλογή από τους τεχνίτες – τυπογράφους, επί Δυναστείας Song (1041–1048). Τα πήλινα τυπογραφικά στοιχεία τοποθετούνται σε σειρές, πάνω σε μείγμα ρετσινιού – κεριού – στάχτης σε πλαισιωμένη μεταλλική πλάκα πιεστηρίου, ακολουθεί πίεση πάνω σε χαρτί (εκτύπωση), θέρμανση του μείγματος και αφαίρεση των τυπογραφικών στοιχείων από την πλάκα για επαναχρησιμοποίηση. Το 1298 υπάρχουν 30.000 ξύλινα τυπογραφικά στοιχεία.

ΜΕΤΑΞΙ

Από την νεολιθική εποχή δημιουργείται το αδράχτι – σφοντύλι, για το γνέσιμο του μαλλιού και την δημιουργία κλωστής. Ακολούθησε η χειροκίνητη ανέμη αργαλειού, ο κεκλιμένος και ο κατακόρυφος αργαλειός (1^{ος} - 3^{ος} αι. μ.Χ.). Όμως η Κίνα είναι η πρώτη χώρα που αναπτύσσει την σηροτροφία επί Δυναστείας Shang (16^{ος} αι. π.Χ.). Επί δυναστείας Tang (618–907) αναπτύχθηκε ο μικρός αργαλειός Ζακάρ με δύο υφαντές, για τα σχέδια Ζακάρ – Σατέν Ku, Μπροκάρ Ku και το Μπροκάρ Nanjing (5^{ος} - 6^{ος} αι.), ενώ το Σατέν Zhuaghuoa άνθισε επί Δυναστείας Ming (14^{ος} αι.). Η ποδοκίνητη μηχανή αναπήνισης, όπου ξετυλίγεται η κλωστή από το κουκούλι και τυλίγεται σε ανέμη, αναπτύσσεται επί Δυναστείας Yang (960–1279). Η εκκοκκιστική μηχανή βαμβακιού που διαχωρίζει τις ίνες βαμβακιού από τους σπόρους, εξελίσσεται επί Δυναστείας Yuan (1271 – 1308). Από την εποχή της Δυναστείας Han έως τη Δυναστεία Tang (206 π.Χ. – 907 μ.Χ.), το μετάξι μέσω της Οδού του Μεταξιού φτάνει στην Κεντρική –Δυτική Ασία και στην Ευρώπη.

ΠΥΞΙΔΑ

Αμαξίδιο-κάρο με μηχανισμό γρναζιών και αγαλματίδιο που δείχνει πάντα τον Νότο, ίσως είχε εφευρεθεί επί Κίτρινου Αυτοκράτορα (πριν 5.000 χρόνια). Σίγουρα είχε κατασκευαστεί από τον Ma Jun (220–265), 800 χρόνια πριν την πυξίδα ναυσιπλοΐας. Η πυξίδα Sinan είναι ένα κομμάτι οрукτου μαγνητικού σιδήρου σε σχήμα κουταλιού, τοποθετημένο πάνω σε τετράγωνη ορειχάλκινη πλάκα, με χαραγμένα τα 24 σημεία του ορίζοντα και δείχνει πάντα τον Νότο. Χρησιμοποιήθηκε από τον κυβερνήτη του Νότου Sinan, επί δυναστείας Han (206–220). Επί Δυναστείας Song (960–1279), ένα λεπτό κομμάτι ανθρακούχου σιδήρου (ανθρακοχάλυβα) σε σχήμα ψαριού (μήκους 12,5 εκ. και πλάτους 5 εκ.), πυρακτώνεται σε φούρνο και γρήγορα εμβαπτίζεται σε κρύο νερό, εντός γεωμαγνητικού πεδίου. Μαγνητίζεται κατ’ αυτόν τον τρόπο και τοποθετείται σε μπολ με νερό. Η ουρά δείχνει πάντα τον Νότο και το κεφάλι τον Βορρά. Χρησιμοποιήθηκε στην ναυσιπλοΐα (1050). Βασισμένη σε αυτήν την πυξίδα, προέκυψε η ναυτική πυξίδα Luoran, που συνδύαζε μαγνητική βελόνα και πλάκα με

χαραγμένες τις 24 κατευθύνσεις της Γης, επί Δυναστείας Song και Yuan (960–1368). Ο Shen Kuo, επί Δυναστείας Song, ανακάλυψε την μαγνητική απόκλιση της Γης, την οποίαν παρατήρησε ο Χριστόφορος Κολόμβος 400 χρόνια μετά. Άλλοι τύποι πυξίδας ήταν η πυξίδα χελώνα, με μαγνητική κεφαλή που στηρίζεται πάνω σε κλωνάρι μπαμπού τοποθετημένη σε καβούκι χελώνας και δείχνει τον Νότο (1325), μαγνητική βελόνα που επιπλέει σε μπολ με νερό (βιβλίο Vin Hua Lu, αρχές 13^{ου} αι.) ή είναι τοποθετημένη πάνω σε 3 παράλληλα ξυλάκια και επιπλέει σε μπολ με νερό ή κρέμεται από μετάξινη κλωστή ή ισορροπεί στο νύχι του αντίχειρα (βιβλίο Shen Kuo, 11^{ος} αι.).

ΑΣΤΡΟΛΑΒΟΣ

Οι αυτοκρατορικοί υπάλληλοι καταγράφουν, παρατηρούν τα αστρονομικά φαινόμενα, επί μυθικού αυτοκράτορα Yao (πριν 4.000 χρόνια). Γραπτές αναφορές του 16^{ου} αι. π.Χ. περιγράφουν τον ήλιο, την σελήνη, κομήτες, καινοφανείς αστέρες, υπάρχουν αστρονομικοί χάρτες και κατάλογοι αστερών. Το κινέζικο ημερολόγιο ήταν ένας συνδυασμός σεληνιακού και Γρηγοριανού ημερολογίου. Οι απλοποιημένοι σφαιρικοί αστρολάβοι δημιουργήθηκαν στην περίοδο των αντιμαχόμενων βασιλείων (475–220 π.Χ.) και τελειοποιήθηκαν τον 10^ο και 11^ο αιώνα. Γινόταν προσδιορισμός ισημεριών, εκλειπτικών, οριζόντιων συντεταγμένων ουρανίων σωμάτων και μέτρηση του χρόνου. Ο αστρολάβος μέσω Ασίας, έφτασε στην Αίγυπτο (1350), Ιταλία (1430), Φεζ (1515), Ισπανία (1475), Γερμανία (1430), Ουγγαρία (1473), Μόσχα (1563) και στην Αμερική, Βοστώνη (1648), Καναδά (1752), Μεξικό (1539).

ΣΕΙΣΜΟΓΡΑΦΟΣ

Ο πρώτος σειсмоγράφος του κόσμου, δημιουργήθηκε επί Δυναστείας Qin και Han (221 π.Χ. – 220 μ.Χ.) και ανίχνευε την ένταση και την κατεύθυνση του σεισμού. Πρόκειται για ορειχάλκινο στρογγυλό θολωτό κλειστό δοχείο, με εκκρεμές βαριάς ράβδου στο κέντρο και στην εξωτερική επιφάνεια περιμετρικά προς κάθε κατεύθυνση, υπάρχουν 8 δράκοι που κοιτάζουν προς το έδαφος και ο καθένας κρατά στο στόμα του μία σφαίρα. Αντίστοιχα, στη βάση του δοχείου, περιμετρικά υπάρχουν 8 βάτραχοι με ανοικτό στόμα και κοιτάζουν προς τα επάνω. Με την σεισμική δόνηση, η ράβδος του εκκρεμούς χτυπάει έναν από τους δράκους, από το στόμα του οποίου πέφτει η σφαίρα και καταλήγει στον αντίστοιχο βάτραχο από κάτω.

ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ

Οι Κινέζοι δημιούργησαν πολλούς τύπους πλοίων για κάθε ανάγκη (μεταφορικά για ανοικτή θάλασσα ή λίμνες, ποτάμια, πολεμικά κ.ά.).

Ξεχωρίζει το ανοικτό πολεμικό με 2 ιστία και 4, 8, 20 ή 32 τροχούς και πυροβόλα σε κάθε πλευρά επί Δυναστείας Song (960-1279), το Mingenu με 1 μεγάλο τροχό, το πολεμικό πλοίο ανοικτής θάλασσας Fu επί Δυναστείας Ming (1368-1644), το κλασσικό γρήγορο μεταφορικό ρηχών υδάτων με 5 ιστία Junk επί Δυναστείας Tang, Ming. Περίφημη ναυαρχίδα των κινέζικων στόλων, επί Δυναστείας Ming, υπήρξε το «Πλοίο Θησαυρών» του Zheng He (1371-1433), το μεγαλύτερο πλοίο της εποχής του, μήκους 125,15 μ., πλάτους 50,92 μ., εκτοπίσματος 14.800 τόνων και χωρητικότητας 7.000 τόνων. Είχε 5 πατώματα, 9 ιστούς, 12 κατάρτια και με αυτό το πλοίο ο ναύαρχος, εξερευνητής, διπλωμάτης, έμπορος, Zheng He ταξίδεψε σε 7 αποστολές (1405-1433), στην «Δυτική Θάλασσα» (Ινδικό Ωκεανό), πέρασε από 30 χώρες της Ασίας και της Αφρικής, από το Βιετνάμ, Μαλάκα, Ιάβα, Ινδία, Άντεν, μέχρι το Μογκαντίσου, διανύοντας 300.000 χλμ. Τα 300 περίπου τεράστια, υπερωκεάνια πλοία, με πλήρωμα 1.000 ανδρών έκαστο, περιελάμβαναν αξιωματικούς, στρατιώτες, μάγειρες, ιατρούς, διερμηνείς, αστρολόγους, εμπόρους, ιερείς. Αναχωρούσαν από λιμάνια της Σαγκάης, φορτωμένα κινέζικα προϊόντα και επέστρεφαν στην Κίνα μετά από χρόνια, μεταφέροντας εξωτικά ζώα, πουλιά, καρπούς, προϊόντα, δώρα τοπικών ηγεμόνων που δήλωναν υποταγή στον Κινέζο αυτοκράτορα, πολλές παράξενες ιστορίες και νέες γνώσεις. Ήταν ο μεγαλύτερος στόλος που είχε ταξιδέψει ποτέ. Μεταμόρφωσε την Κίνα σε υπερδύναμη της Ανατολής και ίσως ολόκληρου του κόσμου, κατά τον 15ο αιώνα. Δυστυχώς, οι επόμενοι αυτοκράτορες παραμέλησαν την κατασκευή μεγάλων στόλων, με δυσμενείς επιπτώσεις στο μέλλον. Την περίοδο που ξεκινούσαν οι Ευρωπαίοι τα εξερευνητικά ταξίδια, τα πλοία της Κίνας έπαψαν να ξεμακραίνουν από τις ακτές της.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΜΗΧΑΝΕΣ

Το άροτρο στην Κίνα υπάρχει από την νεολιθική εποχή (5000–3000 π.Χ.). Άροτρα με σιδερένιο υνί και γερανοί άντλησης νερού, κατασκευάζονται στην περίοδο Άνοιξης – Φθινοπώρου (770–476 π.Χ.). Το άροτρο – σπορέας με 3 υνία εμφανίζεται επί Δυναστείας Δυτικών Han (206–25 π.Χ.), ο υδραυλικός αποφλοιωτής με γρανάζια επί Δυναστείας Ανατολικών Han (25 π.Χ. – 220 μ.Χ.) και ο κάθετος ανεμόμυλος επί Δυναστείας Han.

Πολλές άλλες εφευρέσεις δημιούργησε η Αρχαία Κινέζικη Επιστήμη και Τεχνολογία, όπως: ρολόι – κλεψύδρα, οδόμετρο, μηχανισμούς άντλησης υδάτων με τροχούς, πολιορκητικές μηχανές, πολλαπλό εκτοξευτή ρουκετών, φλογοβόλο, βαλλίστρα με ορειχάλκινη σκανδάλη, φυσερό με πιστόνια (έμβολα), γεωτρύπανα διάνοιξης πηγαδιών, περιστρεφόμενο φωτιστικό θεάτρου, κ.ά.

Η έκθεση συναρπάζει τους λάτρεις της Ιστορίας και της Τεχνολογίας.

Περιλαμβάνει επίδειξη κατασκευής χαρτιού από χαρτοπολτό, εκτύπωση κειμένου με ανάγλυφη σφραγίδα σε χαρτί, με την τεχνική φροτάζ (τριβής) και βιντεοπροβολή κατασκευής του μεγαλύτερου φύλλου χαρτιού στον κόσμο.

Επίσης, διοργανώνονται ξεναγήσεις για ομάδες και σχολεία. Στην Αθήνα την έκθεση επισκέφτηκαν 17.000 μαθητές! Η έκθεση από τα μέσα Ιουλίου 2018 μεταφέρθηκε στο Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας NOESIS (ΝΟΗΣΙΣ), στο 6^ο χλμ. της οδού Θεσσαλονίκης – Θέρμης, όπου και θα παραμείνει για έναν χρόνο, για να μπορέσουν να την επισκεφθούν οι βορειοελλαδίτες, ώστε να γνωρίσουν από κοντά τα επιτεύγματα της Αρχαίας Κινέζικης Επιστήμης και Τεχνολογίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Παντελή Μήτσιου, υπεύθυνο προβολής-marketing του Μουσείου Ηρακλειδών, για την αμέριστη συμπαράστασή του.

Βιβλιογραφία

- 1) Έκθεση: Αρχαία Κινέζικη Επιστήμη και Τεχνολογία, Από 23-09-2017, Μουσείο Ηρακλειδών, Κτίριο Ηρακλειδών 16, Κτίριο Απ. Παύλου 37, Θησείο
- 2) Xu Yanhao, Cui Xidong, Zhang Yao, *Picture Collection of China's Ancient machinery, China Science and Technology Museum, Beijing 2012*
- 3) www.herakleidon-art.gr

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΩΝ ΕΥΧΩΝ

*Κείμενο του **Θάνου Θραψιάδη***

*για την έκθεση **"Ρίζες"** του Γιάννη Βέλλη,
Τέχνης Χώρος **"ΑΠΟΘΗΚΗ"**, καλοκαίρι 2018.*

Μια φορά κι έναν καιρό στις χώρες της Ανατολής, εκεί που τα παραμύθια συνοδεύουν τις καθημερινές αλήθειες και τις κάνουν τραγούδια και νανουρίσματα, ένα δένδρο μεγάλωσε μόνο του, άπλωσε τα κλαδιά του, έτσι που το πράσινο χρώμα των φύλλων του πλέχτηκε με το γαλάζιο του ουρανού και η σκιά του πρόσφερε ανακούφιση, ξεκούραση και θαλπωρή στους ταξιδιώτες, στα ζωάκια και στα παιδιά...

Το δένδρο, που δέσποζε στην πλαγιά ενός λόφου, όλα τα είχε δει και ακούσει...

Πήρε τα χρώματα και τα αρώματα της φύσης, τα 'κανε στολίδια και τα πέρασε στον κορμό του, έφτιαξε τραγούδια με τις φωνές της ζωής και τα μυστικά των κοριτσιών.

Έτσι έμαθε να καταλαβαίνει τις σιωπές αλλά και να σέβεται τα θορυβώδη ξεσπάσματα των ανθρώπων, όμως, εκείνο που του 'κανε τη μεγαλύτερη εντύπωση ήταν το σούρουπο, όταν ανηφόριζαν την πλαγιά δεκάδες, κυρίως νέοι και παιδιά, και έδεναν στα όμορφα κλαδιά του πολύχρωμα κουρελάκια που συνόδευαν μίαν ευχή...

Έτσι, γέμισε χρόνια, αιώνες τώρα με τα πλουμιστά στολίδια του και καμάρωνε το δένδρο γιατί το εμπιστεύτηκαν τόσοι άνθρωποι και του 'διναν κι αυτού τη δύναμη να παρακαλά να γίνουν οι ευχές πραγματικότητα...

Το δένδρο, βέβαια, δεν έγινε θεός... Όμως, με τον καιρό οπλίστηκε με την ελπίδα και την πίστη χιλιάδων ανθρώπων και έγινε σύμβολο αντίστασης απέναντι στη φθορά και την απαισιοδοξία. Έτσι, κυλούσε ο χρόνος...

Μέχρι που φύσηξε αγέρας δυνατός, καυτός με ήχους υπόκωφους που ξεθεμέλιωσαν τις πόλεις και τα χωριά. Έμεινε γυμνό από φύλλα και κανένας, πια, δεν κρέμαγε στα κλαδιά του ούτε κουρελάκι, που σήμαινε πως ούτε ευχές ούτε όνειρα πήγαιναν, πια, να του εμπιστευθούν. Ούτε ευχές, ούτε όνειρα, ούτε παιδιά, ούτε ερωτευμένοι... Όλοι έφυγαν-ξεριζώθηκαν... Τί άλλο μπορεί να κάνει από το να περιμένει -αν φυσικά αντέξουν οι ρίζες του...

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΩΝ ΕΥΧΩΝ ΞΑΝΑΦΥΤΡΩΝΕΙ...

Με έναν τρόπο που δεν κατάλαβε ποτέ κανένας σε έναν τόπο μακρινό, στη Δύση, πια, ανάμεσα σε πλήθη αποδιωγμένων που (τους) βρήκαν μια σπιθαμή γης -αυτοί οι τυχεροί- για να επιβιώσουν ανάμεσα σε λασπόνερα

και θλιβερά μονότονα καταλύματα, ξεφύτρωσε ένα δένδρο... Μοναχό του... Άπλωσε ολόγυρα τις δυνατές του ρίζες, πρασίνησε το θλιβερό τοπίο και πρόσφερε απλόχερα την σκιά του σ' αυτούς που τους κατάκαιγε ο Ήλιος ή που ζητούσαν κάποια παρηγοριά σε ό,τι πιο όμορφο τους πρόσφερε η φύση μετά την καταστροφή των ανθρώπων...

Έτσι έμαθε να καταλαβαίνει τις σιωπές και τους θορύβους, να νιώθει την απειλή και να μαζεύει από τον ουρανό τις στάλες της ζωής για να ξαναζωντανέψει τις ρίζες του...

Όμως, εκείνο που του 'κανε τη μεγαλύτερη εντύπωση ήταν, όταν το σούρουπο άρχισαν να πλησιάζουν -διασχίζοντας τη λασπουριά- χιλιάδες σιωπηλές μορφές και να δένουν στα όμορφα κλαδιά του πολύχρωμα κουρελάκια που συνόδευαν μια ευχή... Έτσι, γέμισε το δένδρο με τα πιο πολύτιμα στολίδια και καμάρωνε γιατί το εμπιστεύτηκαν τόσοι άνθρωποι και του 'διναν κι αυτού τη δύναμη να παρακαλά να ξαναβρούν τις ρίζες τους και τη ζωή τους, όπως πριν το ξέσπασμα αυτού του χαμού...

=====

«Στέφανος Δ. Ρήγας (1826 -1899),
ο άγνωστος Συριανός ευεργέτης»

Κείμενο και φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Τρίτη 15 Μαΐου 2018, ο ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Χρήστος Λούκος, λάτρης της Σύρου και παλιός ερευνητής του αρχαιικού υλικού των ΓΑΚ – Αρχείων Νομού Κυκλάδων, παρουσίασε την διάλεξη «Στέφανος Ρήγας. Δανείζοντας και παράλληλα φροντίζοντας για την σωτηρία της ψυχής. Ένας τοκιστής στην Ερμούπολη του 19ου αιώνα», στο Αμφιθέατρο Λ. Ζέρβας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, στο πλαίσιο του Δ' Κύκλου Ομιλιών 2018 για το κοινό, με τίτλο «Ελάσσονα πρόσωπα της νεότερης ελληνικής ιστορίας: βιογραφικές προσεγγίσεις» 17-04-2018 – 15-05-2018.

Οι γονείς του Στέφανου Δ. Ρήγα (ο Δημήτριος Ρήγας, έμπορος και η Ελένη Σιβίνη) ήταν από τη Ζαγορά (Πηλίου), εγκατεστημένοι στην Σμύρνη και εκεί γεννήθηκαν οι μεγαλύτερες αδελφές του Ρήγα, Αικατερίνη και Θεοδώρα. Μετά την επανάσταση του 1821, η οικογένεια μετεγκαταστάθηκε στην Τήνο, όπου γεννήθηκε ο Στέφανος, πριν περάσουν τελικά στην Σύρο – Ερμούπολη, η οποία αναπτυσσόταν ραγδαία και εξελισσόταν στο σπουδαιότερο νεοελληνικό κέντρο του διαμετακομιστικού εμπορίου και της βιομηχανίας.

Το 1841 ο Ρήγας φοιτά για τελευταία χρονιά στο Γυμνάσιο Σύρου, το οποίο

εγκαταλείπει χωρίς να πάρει απολυτήριο (όπως και οι 11 από τους 28 συμμαθητές του). Ο γυμνασιάρχης Γ. Σερούϊος σημειώνει γι' αυτόν, πρόοδος: «μετρία», διαγωγή «αμφίβολος», «νους δεξιός πλέον άστατος και μισόπονος». Είναι ορφανός πλέον και από τους δυο γονείς. Οι γυμνασιακές σπουδές θα του εξασφαλίσουν θέση εμπορογραμματέως σε κάποιον από τους συριανούς εμπορικούς οίκους, πράγμα σύνηθες για την εποχή. Ο Ρήγας εργάστηκε στο εμπορικό κατάστημα του Αποστόλου Ν. Αποστολόπουλου, με συναλλαγές στο εξωτερικό. Ο Αποστολόπουλος είχε παντρευτεί την μεγαλύτερη αδελφή του Ρήγα, Αικατερίνη, και όταν πέθανε την άφησε κληρονόμο, μαζί με τον αδελφό της (1857). Με αυτά τα χρήματα ξεκινά το μικροεμπόριο, γίνεται δηλαδή έμπορος, αλλά αναλαμβάνει και ως πληρεξούσιος την διαχείριση εμπορικών και άλλων υποθέσεων, όπως έκανε επί δέκα χρόνια για λογαριασμό του εμπόρου Θεμιστοκλή Μιχάλοβιτς, εγκατεστημένου στην Αλεξάνδρεια. Επίσης, αρχίζει να δανείζει τα χρήματά του σε άλλους, γίνεται δηλαδή τοκιστής, με τόκο 8-12% (που είναι ο συνήθης τόκος της αγοράς, ενώ αν πρόκειται για ναυτοδάνεια ο τόκος είναι 2,5%). Αυτή η δραστηριότητα του τοκιστή, που δεν σημαίνει τοκογλύφος (ο οποίος αποκτά υπερβολικούς τόκους από τους δανειζόμενους), τελικά επικρατεί έναντι των άλλων επαγγελματικών ενασχολήσεων. Ξεκινά από την δεκαετία του 1850 και συνεχίζεται έως το τέλος της ζωής του. Το αρχικό δάνειο διπλασιάζεται ή τριπλασιάζεται, όταν οι απλήρωτοι τόκοι με την κεφαλαιοποίηση και τον ανατοκισμό, προστίθενται στο αρχικό κεφάλαιο. Ο Ρήγας χρησιμοποιεί χρεωστικά ομόλογα για τα μικρότερα δάνεια, ενώ για τα μεγαλύτερα συντάσσεται συμβολαιογραφική πράξη. Οι οφειλότες προέρχονται απ' όλα τα επαγγέλματα, ζητούν τα χρήματα για να καλύψουν βασικές ανάγκες ή για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Σε άλλους έδινε παράταση, αποπληρωμής του χρέους, άλλους τους πήγαινε δικαστικώς και σε κάποιους χάριζε τα χρέη. Τηρούσε σχολαστικά αρχείο σημειώσεων, το «Καθημερινό» και το «Καθολικόν Βιβλίον» για να έχει συνολική εικόνα της εξέλιξης και του μεγέθους κάθε δανείου. Διακρινόταν σε όλη του την ζωή για την τάξη και την οργανωτικότητά του. Ο Ρήγας δάνειζε και δανειζόταν και σε ξένα νομίσματα, κυρίως γαλλικά φράγκα. Το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στη Σύρο είχε θέσει στην διάθεση του Ρήγα ανοικτό πιστωτικό λογαριασμό για 10.000 - 15.000 δρχ. τον χρόνο, ποσό μικρό σε σύγκριση με άλλους οικονομικούς παράγοντες στην Ερμούπολη. Σε κάποια χρονική στιγμή, ο Ρήγας στρέφεται προς τα ακίνητα (οικίες, γη), σαν μία ασφαλέστερη επένδυση. Κάποια τα αγοράζει, και άλλα καταλήγουν σε αυτόν από οφειλότες που τα είχαν υποθηκεύσει και αδυνατούσαν να αποπληρώσουν το χρέος τους. Ορισμένα μεταπωλούνται και άλλα ενοικιάζονται. Κάποιες φορές ο Ρήγας αγοράζει ακίνητα σε πλειστηριασμούς για λογαριασμό τρίτων. Το ύψος της ακίνητης περιουσίας του Ρήγα υπερτριπλασιάζεται στη δεκαετία του 1870. Η κατοχή τους σήμαινε κοινωνική άνοδο, αλλά ταυτοχρόνως ήταν βασικό εχέγγυο για τη σύναψη δανείων. Ο Ρήγας ζούσε σε διώροφη οικία με αυλές, στην αριστοκρατική περιοχή Βαπόρια, ενορία του Αγ. Νικολάου. Είχε αγοράσει, επίσης, μετοχές, ομολογίες και τοκομερίδια, που αποτελούσε γενικότερη τάση των κεφαλαιούχων της Ερμούπολης, στα τέλη της δεκαετίας 1870 και όλη την δεκαετία

του 1880, να επενδύουν δηλαδή σε κρατικά χρεόγραφα (με απόδοση 8-10%) ή άλλα αξιόγραφα. Στη δεκαετία του 1870 η Ερμούπολη μπαίνει σε φάση κάμψης, λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως είναι η γενίκευση της χρήσης του ατμού στη ναυτιλία και η σταδιακή ανάδειξη του Πειραιά σε εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της χώρας. Το 1879 αγόρασε αντί 12.000 δρχ. το 10% του ιστιοφόρου «Αργώ» (600 τόνων), το οποίο απέδωσε σύντομα μέρισμα 5.000 δρχ. και το πλοίο τελικά πουλήθηκε το 1892 σε οθωμανική ναυτιλιακή εταιρεία.

Η μικρότερη αδελφή του Ρήγα, Θεοδώρα, έμεινε ανύπαντρη και πρέπει να έπαιξε σοβαρό ρόλο στο να μείνει και ο ίδιος άγαμος. Της δώρισε μία οικία το 1859, εις ανταπόδοσιν της φροντίδας – ανατροφής που απόλαυσε ως μικρότερος αδελφός. Η χήρα (από το 1857) αδελφή τους Αικατερίνη, ήρθε να συγκατοικήσει μαζί τους. Η Αικατερίνη πέθανε το 1878 και η Θεοδώρα το 1881. Ο Ρήγας υιοθέτησε την ανηψιά του Καλλιόπη ή Ναταλία, κόρη του Αχιλλέα Ν. Μεταξά (γεννημένη το 1862 στην Αθήνα), η οποία είχε συγκατοικήσει με τα τρία αδέρφια, όντας προστατευόμενη τους, μετά τον χωρισμό των γονιών της και τον θάνατο του πατέρα της, που βρισκόταν σε οικονομική ένδεια. Η θετή κόρη του Ρήγα σύντομα παντρεύτηκε και προικοδοτήθηκε από αυτόν (με οικία, κ.ά.), όμως πέθανε το 1883 λόγω επιπλοκών μετά τη γέννα, μόλις 9-10 μήνες μετά το γάμο της.

Ο Ρήγας ήταν απαρηγόρητος και έκανε δωρεές υπέρ του Ορφανοτροφείου Αρρένων, της Σχολής Απόρων Παίδων, του Νοσοκομείου και του Πτωχοκομείου. Λίγο αργότερα πέθανε και το νεογέννητο βρέφος στην Άνδρο, στο πατρικό σπίτι του γαμπρού Αλ. Αθανασίου και επεστράφησαν από τον γαμπρό η προικώα οικία, κάποια μετρητά, κ.ά. Ο Ρήγας έμενε πλέον στην οικία του, υπό τις φροντίδες της οικονόμου Καλλιόπης χήρας Νικολάου Τουφεξή και μίας υπηρέτριας που περιοδικά άλλαζε, λόγω συγκυριών (πέρασαν συνολικά μάλλον 4 γυναίκες, οι 3 χήρες). Η απώλεια των συγγενικών προσώπων και το συναισθηματικό κενό που προέκυψε στον ψυχικό κόσμο του Ρήγα, θα τον οδηγήσει στην φιλανθρωπική δράση, σαν υποχρεωτική εκδήλωση του πλούτου, αλλά και της κοινωνικής καταξίωσης.

Η φιλανθρωπία στη Σύρο που δρα συμπληρωματικά, για να αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες και να εξαλείψει τις επαπειλούμενες εντάσεις, προβάλλεται ως ιδιαίτερο προτέρημα των Ερμούπολιτών. Υπήρξαν ευεργέτες μεγάλης οικονομικής επιφάνειας της Ερμούπολης του 19^{ου} αιώνα, όπως ο Σταμάτιος Πρώιος (άφησε 145 μετοχές Εθνικής Τραπέζης για την συντήρηση του Δημοτικού Νοσοκομείου) και ο Αλέξανδρος Μπαμπαγιώτης (ιδρυτής του Ορφανοτροφείου Θηλέων).

Ο Ρήγας αν και ανήκει στην μεσαία κατηγορία ευεργετών, από άποψη οικονομικής δύναμης, εντούτοις κατατάσσεται στην πρώτη κατηγορία, λόγω της αναλογίας δωρεών – περιουσίας. Τα κατάστιχα με τις δωρεές έχουν χαθεί και έτσι δεν μπορεί να γίνει συνολική αποτίμηση. Διαθέτει ποσά σε ναούς της Σύρου, σε ορφανοτροφεία, στην Φιλόπτωχο Εταιρεία Ερμούπόλεως, σε συλλόγους, για τους σεισμοπαθείς της Ν.Δ. Πελοποννήσου – Ζακύνθου, σε διάφορα ιδρύματα, αλλά και σε μεμονωμένα πρόσωπα. Η αγαθοεργία λειτουργούσε εξισορροπιστικά για τυχόν σκοτεινές πλευρές της δράσης ενός τοκιστή, που επεδίωκε ενώπιον της κρίσης του

Θεού να βρεθεί σε πλεονεκτική θέση.

Εκτός των λογιστικών κατάστιχων, βρέθηκε και ένα κατάστιχο «οικιακών εξόδων», σε μορφή βιβλιαρίου, όπου καταγράφονται τα καθημερινά έξοδα αγοράς τροφίμων, καπνού, κρασιού, κεριών (για φωτισμό), κάρβουνων –καυσόξυλων (για θέρμανση), παπουτσιών, ειδών ένδυσης, γυαλιών, επισκέψεων στον οδοντίατρο, στον κουρέα, δώρων στις υπηρέτριες κ.ά., για την περίοδο 1891 -1893. Διακρίνεται υψηλή κατανάλωση κρέατος (σχεδόν καθημερινή), αλλά και αυγών, βουτύρου, γαλακτοκομικών, κρασιού, καπνού. Αυτό το πλούσιο σε ζωικές πρωτεΐνες διαιτολόγιο θεωρούσε ο Ρήγας ότι προφύλασσε την άμυνα του οργανισμού, αλλά στην πραγματικότητα υπέσκαψε την υγεία του. Το 1893 επιδεινώνεται ένα οίδημα του αριστερού ποδιού του (λόγω προβλημάτων στο κυκλοφορικό) και αν και προηγουμένως περιδιάβαινε την πόλη, τελικά καθηλώνεται στο κρεβάτι και καταδικάζεται σε ακινησία. Από το 1895 (4 χρόνια πριν πεθάνει) δεν λογαριάζει, ούτε γράφει, αλλά χρησιμοποιεί γραμματέα. Ρόλο γραμματέα έπαιξε και ο στενός του φίλος Γ. Α. Καλαποδόπουλος, καθηγητής εμπορικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο της Σύρου, συντάκτης της εφημερίδας «Χρηματιστήριο» και εμπορομεσίτης. Τότε συνέταξε την διαθήκη του και αποφασίζει την διάθεση όλης της περιουσίας του στον Δήμο Ερμούπολεως, για την ίδρυση Επαγγελματικής και Εμποροβιομηχανικής Σχολής, σύμφωνα με τα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, η οποία θα τροφοδοτούσε την βιομηχανία και το εμπόριο της Ερμούπολης και της Ελλάδας εν γένει, με εξειδικευμένα στελέχη «γινόμενοι ευμαθείς βιομήχανοι ή εμποροϋπάλληλοι δια καταλλήλου και όσο το δυνατόν πρακτικώτερας σπουδής ...». Οι τελευταίες φράσεις της διαθήκης του είναι: «Δεν έχω άλλο να προσθέσω ει μη την ευχήν μου υπέρ του εν γένει Ελληνισμού και της ευδαιμονίας της ελευθέρας Ελλάδος και της Σύρου ...».

Ο Ρήγας επηρεάστηκε από το γενικότερο πνεύμα νεωτερισμού των ομογενών ευεργετών του εξωτερικού, αλλά και τη γενικότερη τάση στη Σύρο, για εύρεση τρόπων τόνωσης του χειμαζόμενου εμπορίου και βιομηχανίας. Ο ανιψιός του Ματθαίος Σιβίνης, μόνιμος κάτοικος εξωτερικού (Ρωσία, Γαλλία), ισχυρίστηκε ότι ενεφύσησε στον Ρήγα την ανάγκη ίδρυσης επαγγελματικής σχολής για την «βιομηχανική εκπαίδευση των ελληνοπαίδων».

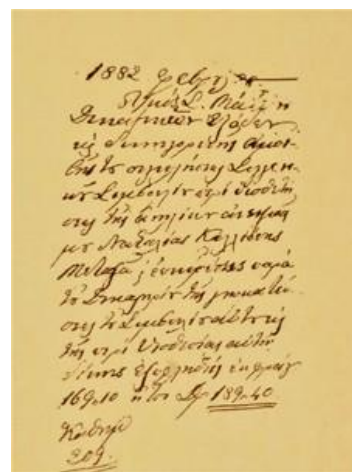
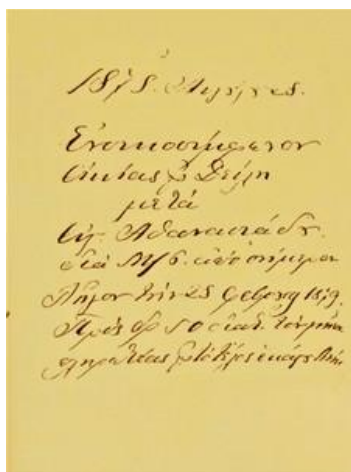
Οι εκτελεστές της διαθήκης (ο Δήμος Ερμούπολεως, ο Γ. Α. Καλαποδόπουλος κ.ά.) προχώρησαν στην σύσταση νομικού προσώπου υπό την επωνυμία «Εμπορική και Βιομηχανική Σχολή Στέφανου Ρήγα», η οποία στο τελικό καταστατικό μετονομάστηκε «Ρήγειος Επαγγελματική Σχολή». Έγινε καταγραφή της περιουσίας του Ρήγα, προσπάθειες είσπραξης χρημάτων από τους οφειλότες του και η τελική εκκαθάριση των περιουσιακών στοιχείων του απέδωσε 100.000 δρχ., οι οποίες όμως δεν επαρκούσαν για τη λειτουργία της Σχολής. Μία προσπάθεια για να συμπληρωθεί το ποσόν που άφησε ο Ρήγας, μέσω εράνων ανάμεσα σε πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού, κυρίως Ερμούπολίτες, δεν απέδωσε καρπούς. Η Σχολή απ' ότι φαίνεται δεν λειτούργησε ποτέ. Διατηρήθηκε το Διοικητικό της Συμβούλιο για 40 χρόνια. Τα

χρεόγραφα που πλησίαζαν το 50% της αξίας της περιουσίας του Ρήγα, χάθηκαν στην διάρκεια της Κατοχής. Η δωρεά του Ρήγα, οδήγησε στη συγκέντρωση του προσωπικού του αρχείου από τον Δήμο Ερμούπολεως, ώστε να αναζητηθούν οι οφειλέτες του. Το Δημοτικό Αρχείο υπέστη σημαντικές φθορές και έτσι καταστράφηκε μεγάλο μέρος του προσωπικού Αρχείου Στέφανου Ρήγα. Κάποια κατάστιχα που διασώθηκαν εντόπισε ο καθηγητής Κ. Χρήστος Λούκος στο Αρχειακό υλικό των ΓΑΚ – Αρχείων Νομού Κυκλάδων και ήταν ο κύριος λόγος ανάσυρσης του Στέφανου Δ. Ρήγα από την λήθη της Ιστορίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερος τον Καθηγητή κ. Χρήστο Λούκο. Μέσω του έργου του, επιχειρείται η ανασύνθεση της ατμόσφαιρας και των γεγονότων της Ερμούπολης του 19^{ου} αιώνα.

Βιβλιογραφία

- 4) Λούκος Χρήστος, Σαμίου Δήμητρα, Οικονομικές συμπεριφορές, Ψυχολογία και βιοτικό επίπεδο ενός Συριανού τοκιστή: Στέφανος Δ. Ρήγας, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού (ΕΜΝΕ) – ΜΝΗΜΩΝ 1991, Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας ΙΙ, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1991.
- 5) Λούκος Χρήστος, Πεθαίνοντας στη Σύρο του 19^{ου} αιώνα, Οι μαρτυρίες των διαθηκών, σελ. 47, 88-89, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Σειρά: Ιστορία και Κοινωνία, Ηράκλειο 2000.

«Επιβράβευση του κ. Κώστα Ιωαννίδη από το Λύκειο Ελληνίδων Σύρου και τον Σύλλογο Μικρασιατών Ερμούπολης»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Παρασκευή 10 Αυγούστου 2018, το Λύκειο Ελληνίδων Σύρου (ΛΕΣ) και ο Σύλλογος Μικρασιατών Ερμούπολης, συνδιοργάνωσαν τιμητική εκδήλωση για τον Μεγάλο Δωρητή των δύο σωματείων και ευεργέτη της Σύρου, κ. Κώστα Ιωαννίδη, στην κεντρική αίθουσα του ΛΕΣ, στο Μέγαρο Πετρίτζη (1878 – 1888), ένα από τα νεοκλασσικά διαμάντια της πόλης.

Δύο πανέμορφα κορίτσια με την παραδοσιακή συριανή ενδυμασία υποδέχθηκαν τους εκπροσώπους της δημοτικής και περιφερειακής αρχής, τον πρώην δήμαρχο κ. Δεκαβάλλα και τους υπόλοιπους καλεσμένους. Η τελετή ήταν λιτή και οι λόγοι που εκφωνήθηκαν για το τιμώμενο πρόσωπο ήταν σύντομοι και από καρδιάς. Η Πρόεδρος του ΛΕΣ κ. Χριστίνα Λιγοψυχάκη και κατόπιν ο πρόεδρος του Συλλόγου Μικρασιατών Ερμούπολης κ. Νίκος Λειβαδάρας εξήραν το κοινωνικό και πολιτιστικό έργο του κ. Κώστα Ιωαννίδη που αφορά την Σύρο και τους ανθρώπους της.

Ο κ. Κώστας Ιωαννίδης, ευπατρίδης, συλλέκτης έργων τέχνης, έχοντας μακρόχρονη γνωριμία με την διεθνούς φήμης γλύπτρια Χρύσα, έφθασε το 1994 στη Σύρο, ύστερα από προτροπή του συριανού ζωγράφου Μιχάλη Μακρουλάκη και εξέθεσε έργα της συλλογής του, στην νεοϊδρυθείσα Αίθουσα Τέχνης Γ. και Ε. Βάτη. Την ίδια χρονιά διορίστηκε Εικαστικός Σύμβουλος στην ολοκαίνουργια «Πινακοθήκη Κυκλάδων». Αγόρασε κατοικία στο Δανί, αγάπησε την Σύρο με όλη του την ψυχή και έγινε ευεργέτης του Γενικού Νοσοκομείου της, της «Κατ' Οίκον Νοσηλείας», του ΛΕΣ, συμπαραστάτης πολλών συριανών χαμηλοσυνταξιούχων κ.ά.. Επιπλέον, δώρισε το γλυπτό «Γοργόνα με δελφίни και πλοίο» του γλύπτη Αριστείδη Πατσόγλου, που στήθηκε στην εξωραϊσμένη πλατεία του Φοίνικα (έργο που χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, με μελέτη – επίβλεψη της αρχιτέκτονος κ. Ε. Σουμουτζάκη, εγκαινιάστηκε από τον δήμαρχο Σύρου – Ερμούπολης κ. Γ. Μαραγκό, το Σάββατο 18 Αυγούστου 2018, επ' ευκαιρία της γιορτής της «Κακαβιάς» και η κ. Μαίρη Ρώτα έκανε μία σύντομη αναφορά στην παμπάλαια ιστορία του Φοίνικα).

Το τιμώμενο πρόσωπο μόλις έμαθε για την δημιουργία Λαογραφικού Μουσείου από το ΛΕΣ στο μέγαρο Ρεθύμνη, το επισκέφτηκε και αποφάσισε να δωρίσει 12 ζωγραφικά έργα και ένα ορειχάλκινο γλυπτό από την συλλογή του, για να δημιουργηθεί μόνιμη έκθεση σε μία αίθουσα του νέου μουσείου. Ο κ. Λειβαδάρας επεσήμανε την πανανθρώπινη και διαχρονική αξία της Τέχνης. «Η Τέχνη δεν μορφώνει, κάνει κάτι περισσότερο, σε συνδέει με το μυστήριο της ύπαρξης».

Ο κ. Ιωαννίδης δώρισε στη Στέγη Μικρασιατικής Μνήμης τον πίνακα «Θρήνος» του ζωγράφου Πάνου Τζωρτζίνη, όπου απεικονίζονται δύο άγγελοι που θρηνούν και ανάμεσά του βρίσκεται μια γυναίκα (η θανούσα Μικρά Ασία;), καθώς και μία εικόνα της βαπτίσεως του Χριστού, του 18^{ου} αιώνα από την Κωνσταντινούπολη, πατρίδα του δωρητή. Προτίθεται επίσης, να δωρίσει ένα καντήλι, οικογενειακό κειμήλιο από την Κωνσταντινούπολη. Η κ. Λιγοψυχάκη και ο κ. Λειβαδάρας απένειμαν από μία τιμητική πλακέτα στον κ. Ιωαννίδη, εκ μέρους του ΛΕΣ και της Στέγης Μικρασιατικής Μνήμης αντιστοίχως. Επίσης, ανθοδέσμη προσφέρθηκε στη γαλλίδα σύζυγό του Ζανίν, η οποία τον έφερε στη Γαλλία και τον μύησε στα μυστικά της Τέχνης.

Η βραδιά έκλεισε με σαντούρι, μικρασιατικά τραγούδια και άφθονα κεράσματα.

Το Λύκειο των Ελληνίδων

Μερικές φωτογραφίες από την εκδήλωση

Αυτή η Μικρή – Μεγάλη Γενέθλια Γη!

Από την κ. Λίτσα Χαραλάμπους

Σεπτέμβριος 23, 2018 11:18 πμ

ΑΠΟ το 1900 μέχρι σήμερα 17 πρόεδροι- εκ των οποίων και μια γυναίκα, η Βρισηίς Π. Ράλλη, με πρώτο πρόεδρο τον γαιανθρακέμπορο Νικόλαο Φραγκούλη καταγράφονται στο ιστορικό του Συνδέσμου Συριανών.

ΕΙΝΑΙ οι εν Αθήναις συριανοί που για διάφορους λόγους άφησαν πίσω την γενέτειρα και δεν άρκεσε το καμπανάκι αφύπνισης του Κρυστάλλη και των άλλων αγαπημένων ποιητών για να τους προετοιμάσουν.

ΟΥΤΕ ΑΚΟΜΗ και του Καβάφη: *«Είπες• θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα. Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλλίτερη απ' αυτή... Καινούριους τόπους δε θα βρεις, δε θά 'βρεις άλλες θάλασσες. Η πόλις θα σ' ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς τους ίδιους. Και στες γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς• ... Πάντα στην πόλι αυτή θα φτάνεις..».*

ΑΥΤΟΣ που αφήνει πίσω τον τόπο του γνωρίζει το ρίσκο της πράξης του, δεν γνωρίζει όμως το πλήθος των πραγμάτων που θα σηκώνει σε όλη του τη ζωή.

ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΘΟ αυτόν ιδρύθηκε στον Πειραιά με την επωνυμία «Σύνδεσμος των εν Πειραιεί και εν Αθήναις Έρμουπολιτών και Συριών» και, όπως μας πληροφορεί ο διαδικτυακός τους τόπος *«απετέλεσε τον κορμό, με μικρές και αναγκαίες τροποποιήσεις της επωνυμίας και της έδρας και με συγχώνευση ή διάλυση παρεμφερών σωματείων που κατά καιρούς εμφανίστηκαν»*

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ περίπου 550 ενεργά και 500 ανενεργά μέλη, φίλους της Σύρου με σημείο αναφοράς ότι αποτελεί ένα από τα παλαιότερα σωματεία του λεκανοπεδίου και έχοντας καταγράψει στην ιστορία του πρόσωπα δημόσιας αναγνώρισης.

ΤΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ επιδίδεται σε έργα φιλανθρωπίας σε αναξιοπαθούντες συμπατριώτες.

ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΕΙ στα προβλήματα του νησιού και ενδιαφέρεται για την πρόοδό του, τη σύσφιγξη των σχέσεων, την ψυχαγωγία των μελών και την διατήρηση των παραδόσεων.

ΓΙΑΤΙ, κατά ανεξήγητο λόγο, φαίνεται, πως ό,τι πρωτοτυπωθεί στο παλίμψηστο της μνήμης, σκιάζει τα πάντα.

Η σκέψη του «ξενιτεμένου» δεν ταξιδεύει ούτε στα ταξίδια, ούτε στα ωραία φοιτητικά χρόνια, ούτε στη «στρωτή» επαγγελματική ζωή.

ΛΥΤΡΩΤΙΚΟ φτερούγισμα ψυχής είναι η επιστροφή στην γενέθλια γη και σε όσα άφησε πίσω του.

ΑΝΑΖΗΤΕΙ τα χρόνια της ανεμελιάς, και ας ξέρει ότι χάθηκαν. Απλά ζει τη συνειδητή αυταπάτη ότι μπορεί να αναβιώσει έστω και κάποιες εικόνες από αυτά.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ είναι πολλοί που οι περισσότεροι άνθρωποι αγαπούν την ιδιαίτερη πατρίδα τους, αλλά ένας από τους βασικότερους είναι επειδή αυτή τους διαμόρφωσε, τους μεγάλωσε, τους κανάκεψε και δικαιωματικά τους «ακολουθεί» παντού.

ΑΥΤΟΣ ο νόστος συντέλεσε στη συγκέντρωση ανθρώπων με κοινές εικόνες.

ΑΥΤΟΣ ο νόστος έγινε ελπίδα που δεν λάμβανε υπόψη ότι τα διοικητικά συμβούλια συνεδρίαζαν σε γραφεία Συριανών, σε σπίτια μελών, σε ενοικιασμένα γραφεία, στα γραφεία ιδιοκτησίας Βαφειαδάκη ακόμη και σε Πειραιώτικα καφενεία με τις γενικές συνελεύσεις να γίνονται πότε εδώ, πότε εκεί.

ΑΥΤΟΣ ο νόστος ήταν που αναζητούσε επείγοντως Στέγη, που θα στέγαζε τις γειτονιές του νησιού, τη θάλασσα και τα περιγιάλια, τους τόπους σχολικών εκδρομών, τα δέντρα των Χρούσσων και την αυλή του Αγίου Δημητρίου, την καλλιμάρμαρη πλατεία Μιαούλη, τους ναούς και τα γυμνάσια.

ΔΑΣΚΑΛΟΙ, καθηγητές, συμμαθητές, έρωτες, ειδύλλια, παρελάσεις, όλα ένα χαίδεμα δροσερής αύρας στη σκέψη και το νου.

ΕΤΣΙ κατάφεραν οι «ξενιτεμένοι» μας να αγοράσουν το 1972 Στέγη στην οδό Καποδιστρίου, στην Ομόνοια.

ΕΤΣΙ κατάφεραν να αγοράσουν το 2006 νέα Στέγη μεγαλύτερη με γραφεία και εντευκτήριο στην οδό 3ης Σεπτεμβρίου 56 στη Αθήνα.

ΚΑΙ είναι υπερήφανοι για αυτό το απόκτημα που έγινε άγια κιβωτός διάσωσης αναμνήσεων, εικόνων, ηθών, εθίμων και εκατοντάδων εκδηλώσεων .

ΕΤΣΙ κατόρθωσαν να λάβει τιμητικές διακρίσεις ο Σύνδεσμος Συριανών, από τον Δήμο Έρμουπόλεως και τον Ροταριανό Όμιλο Σύρου.

ΕΤΣΙ βραβεύτηκαν -μετά από πρόταση του Συνδέσμου -από την Ακαδημία Αθηνών οι αδελφοί Νικόλαος και Μηνάς Ρεθύμνη για την ίδρυση του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Κασσίων.

ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ το ρεύμα της εποχής κατασκεύασαν Ιστοσελίδα (www.synd.gr) μέσω της οποίας επικοινωνούν με τα μέλη και τους φίλους τους δίνοντας το στίγμα τους.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ενώ από το 1966 ο Σύνδεσμος απέκτησε τριμηνιαίο περιοδικό, που αποστέλλετο σε περίπου 2000 άτομα ανά τον κόσμο, αναγκάστηκε λόγω οικονομικών δυσχερειών να το αναστείλει και να το αντικαταστήσει με τριμηνιαίο διαδικτυακό περιοδικό (www.synd.gr/periodiko), γεμάτο πατρίδα.

ΣΗΜΕΡΑ το 15μελές διοικητικό συμβούλιο, θητείας 2016 – 2019 προοδεύεται από τον Δημήτρη Βαφία ο οποίος μου είπε ότι το μέγα πρόβλημα αυτού του αξιολογού συλλόγου είναι η... γήρανση.

*«**ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΣ** είναι η ανανέωση με νέους. Το προσπαθούμε πολύ τα τελευταία χρόνια αλλά το αποτέλεσμα δεν είναι ικανοποιητικό. Τα παιδιά μας έρχονται δύσκολα και λόγω συγκυριών.*

ΑΠΟ την μια πλευρά η δουλειά τους και τα οικογενειακά βάρη και από την άλλη τίθεται το ερώτημα τί μπορεί να τους προσφέρει ο Σύνδεσμος καθώς τα περισσότερα έχουν γεννηθεί στην Αθήνα και αυτό που έχουμε ζήσει εμείς που γεννηθήκαμε και ζήσαμε στο νησί μέχρι την αποφοίτησή μας από τα γυμνάσια, δεν υπάρχει σε αυτά.

ΔΕΝ ΜΕΜΦΟΜΑΙ τα παιδιά. Αλίμονο, αλλά οι παλιοί Συριανοί που τον υποστηρίζουν ολοένα και λιγοστεύουν και οι περισσότεροι κατά 90% είναι συνταξιούχοι.

ΕΠΟΜΕΝΩΣ, υπάρχει μια κατιούσα πορεία από πλευράς ανανέωσης μελών και τείνουμε να γίνουμε ένας γηραιός σύλλογος που τον κρατάμε με όλες μας τις δυνάμεις προκειμένου να μη σβήσει η φωνή μας..

ΤΟ αισιόδοξο είναι ότι οικονομικά δεν ζοριζόμαστε τόσο πολύ καθώς υπάρχει μια διευθέτηση με τη Στέγη μας μέσω του Γιώργου Γαβιώτη ο οποίος- εις μνήμη της μητέρας του- πληρώνει τις δόσεις του δανείου μέχρι τον Νοέμβριο του 2021 που θα του παραχωρηθεί η παλιά μας Στέγη επί της Καποδιστρίου.

ΕΙΝΑΙ κρίμα μετά από τόσα χρόνια ύπαρξης να κινδυνεύουμε να σβήσουμε. Είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα περισσότερα «αδελφά» σωματεία από όλη την Ελλάδα.

ΟΙ πρόεδροι που πέρασαν άφησαν τα χνάρια τους αλλά η Στέγη μας οφείλεται στον Κώστα Βαρδαλάχο που είχε βάλει τον μεγαλεπήβολο στόχο δημιουργίας νέας Στέγης και πολλές φορές το έχω πει: Χωρίς αυτόν τον άνθρωπο δεν θα είχαμε Στέγη σήμερα όπως άλλωστε δεν θα κάναμε και τις ετήσιες καλοκαιρινές μας συναντήσεις στο νησί»..

ΚΑΙ ΤΩΡΑ τι; Μετά από ένδοξη ιστορία τόσων χρόνων, μετά από τόσα επιτεύγματα ο κρίκος ένωσης σπάει;

ΔΕΝ υπάρχουν νέοι συριανοί που «ξενιτεύονται» και χτίζουν τη ζωή τους στην Αθήνα;

ΔΕΝ συνδέονται με αναμνήσεις, ασχέτως αν αυτές άλλαξαν και από ασπρόμαυρες έγιναν πολύχρωμες; Πώς να αρνηθεί κανείς τις θύμησες των παιδικών του χρόνων; Πώς να αρνηθεί την ταυτότητά του;

ΌΛΕΣ αυτές οι ανίκητες μνήμες στοιχειοθετούν μια τεράστια δύναμη..

ΚΑΠΟΙΟΣ συριανός που κατοικεί στη Σάμο, μου έλεγε ότι με τη μόνιμη διαμονή σ' έναν μικρό τόπο, λειτουργούν δύο αντίρροπες δυνάμεις. Η μία είναι ο δυνατός δεσμός που αναπτύσσεται μεταξύ των κατοίκων και η άλλη οι έριδες που είναι αποτέλεσμα της καθημερινότητας.

ΜΕ την ξενιτιά, ο χρόνος αμβλύνει τις εντυπώσεις τής δεύτερης και αναδεικνύει «παμψηφεί» την πρώτη. Γι' αυτό οι συν-κάτοικοι δεν μπορούν να νιώσουν το ρίγος του ξενιτεμένου.

«ΕΓΩ, μου είπε «Φεύγοντας από το νησί, προσπάθησα – στο όνομα του μοντερνισμού – να διαγράψω το παιγνίδι στις αλάνες, τους καλαματιανούς και τους συρτούς χορούς .

ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ χρόνου, όταν ξανααντίκρυσα έτσι απλά και καταδεχτικά, διαπίστωσα ότι τα περισσότερα υπήρχαν ακέραια μέσα μου, χωρίς να μου κρατούν κακία.

ΕΔΩ, στο σταυροδρόμι των πολιτισμών, όλα είναι δίσημα. Δεν υπάρχει μαύρο και άσπρο».

Η πληθώρα των απίστευτων χρωμάτων στο ενδιάμεσό τους, συνθέτει το ψηφιδωτό της ψυχής μας.

ΣΤΙΣ μικρές μας γενέτειρες, η παράδοση υπάρχει και ανθίσταται, διατηρώντας πολλά από τα μυστήριά της.

ΊΣΩΣ αυτά, μάλιστα, να διαπλάθουν την ιδιοσυγκρασία μας και να αποτελούν το σημείο αναφοράς της μεγάλης έλξης που ασκούν στους «ξενιτεμένους».

ΕΝΑ φως που φωτίζει όλη τη μετέπειτα ζωή .. *«Η γραμμή του ορίζοντα ορατή και πυκνή και αδιαπέραστη ΑΥΤΟΣ Ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας»*

(Ο. Ελύτης)

ΠΩΣ ΘΑ ΑΦΗΣΟΥΝ οι νέοι που γεννήθηκαν στη Σύρο και ζουν στην Αθήνα την καρδιά να σπαρταράει από λαχτάρα και εγκαρτέρηση για τη γενέθλια γη χωρίς να έχουν Στέγη να την ακουμπήσουν;

«Αρχειακή Άνοιξη – Περιπλανήσεις στην ιστορία επτά Κοινοτήτων της Σύρου»

Κείμενο – φωτογραφίες από τον κ. Χρήστο Θανόπουλο

Την Δευτέρα 30 Ιουλίου 2018, ο ιστορικός ερευνητής, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Χρήστος Λούκος και η ταξινομική του ομάδα, παρουσίασαν ένα μέρος των αρχείων επτά πρώην Κοινοτήτων της Σύρου (Βάρης, Χρούσσων, Γαλησσά, Μάννα, Πάγου, Ποσειδωνίας, Φοίνικα), οι οποίες από την αρχή της δεκαετίας του 1910 απέκτησαν σταδιακά την διοικητική τους αυτονομία από τον Δήμο Άνω Σύρου. Την εκδήλωση παρακολούθησαν μέλη της Δημοτικής Αρχής, πρώην κοινοτάρχες, πρώην δήμαρχοι και πλήθος κόσμου, στην έπαυλη Τσιροπινά (Ποσειδωνία). Έγιναν επίσης τα εγκαίνια της έκθεσης αρχειακού υλικού (διάρκεια έκθεσης 30 Ιουλίου – 15 Σεπτεμβρίου 2018) και ακολούθησε θεατρική παράσταση υπό την εποπτεία του Κων/νου Λούκου.

Ο κ. Χρήστος Λούκος ξεκίνησε την ταξινόμηση των αρχείων των Δήμων Ερμούπολης και Άνω Σύρου από την δεκαετία του 1970 και τα τρία τελευταία χρόνια ασχολήθηκε με τα αρχεία των επτά Κοινοτήτων, πριν συνενωθούν μέσω των προγραμμάτων «Καποδίστριας» και «Καλλικράτης».

Τα τεκμήρια που εκτέθηκαν στην ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα του Α' ορόφου της έπαυλης Τσιροπινά περιελάμβαναν διάφορες ενότητες:

- 1) Έγγραφα, σχέδια, αεροφωτογραφίες του δομημένου και μη χώρου των οικισμών, μνημεία, προβλήματα ύδρευσης – ηλεκτροφωτισμού, κοινοτικά έργα με υποχρεωτική προσωπική εργασία, κ.ά..
- 2) Τεκμήρια που αφορούν τους ανθρώπους, πιστοποιητικά γεννήσεως, γάμου και αποβιώσεως, μητρώα, δημοτολόγια, αιτήσεις πολιτών για έκδοση πιστοποιητικών προς αποδημία ή σπουδές, Μικρασιάτες πρόσφυγες, στοιχεία για τα σχολεία, κ.ά..
- 3) Έγγραφα σχετικά με την γεωργική – κτηνοτροφική παραγωγή, για κατοχή ζώων, επιβολή κοινοτικού ερανικού φόρου για την στήριξη των ασθενέστερων, αιτήματα εργαζομένων στο Νεώριο, ετήσιοι προϋπολογισμοί των Κοινοτήτων.
- 4) Η παρουσία του κράτους και η ασκούμενη πολιτική μέσω υπουργικών - νομαρχιακών διαταγών και εγκυκλίων, υποχρεωτική συμμετοχή των πολιτών σε εκδηλώσεις, κοινοτικές – βουλευτικές εκλογές, αποτελέσματα, εκλογικοί – στρατολογικοί κατάλογοι, θανόντες στους πολέμους, αποζημιώσεις συγγενών, συλλογή ενδυμάτων για τους στρατιώτες, κ.ά..
- 5) Η δοκιμασία τα Κατοχής, απαγορεύσεις των αρχών Κατοχής, έλεγχοι στα παραγόμενα προϊόντα, έλεγχοι στους κατόχους ραδιοφώνων,

απειλές για σοβαρές ποινές προς πρόληψη δολιοφθορών, αυξημένοι θάνατοι από την πείνα, συνεργάτες των κατακτητών, συνταξιοδότηση αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης.

- 6) Ποικίλα έγγραφα που σχετίζονται με την κοινωνική και καθημερινή ζωή, προσδιορισμός ώρας για το κλείσιμο των καφενείων, οδηγίες για την αντιμετώπιση δαγκωμάτων σκύλων, ευχετήρια τηλεγραφήματα κοινοταρχών για τη γέννηση βασιλοπαίδων, καταστατικά αθλητικών συλλόγων, κ.ά..

Μέσω αυτών των τεκμηρίων αναδύεται ο τρόπος ζωής των τοπικών κοινωνιών, οι εκλογικές προτιμήσεις, οι ανησυχίες και οι προβληματισμοί των κατοίκων και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ιστορικής περιόδου, που πολλές φορές ξαφνιάζουν τον σύγχρονο άνθρωπο, θετικά ή αρνητικά.

Παραθέτουμε αποσπασματικά κάποια έγγραφα, για να μπορούμε λίγο στο κλίμα κάθε εποχής.

Βασίλειον της Ελλάδος Λιμενική Επιτροπή Σύρου

Προς τον κ. Πρόεδρον Κοινότητος Γαλησσά, Γαλησσάν

Μετ' ιδιαιτέρας χαράς κοινοποιών υμίν το έγκλειστον πρόγραμμα εορτασμού, επί τω κατάπλω της Κρατικής πλωτής Δεξαμενής, έχω την τιμήν ίνα παρακαλέσω υμάς όπως παραστήτε εις τον επί της Δεξαμενής συμφώνως τω προγράμματι τελεσθισόμενον Αγιασμόν αυτής και Δοξολογία, επί τω χαρμοσύνω και ιστορικώ τούτω, διά τον Λιμένα μας και την νήσου μας ιστορικών γεγονότι.

Εν Ερμουπόλει τη 19^η Μαρτίου 1955

Μετά πάσης τιμής
ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΡΟΥ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩ ΚΑΤΑΠΛΩ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΛΩΤΗΣ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ

. . . τα εν τω λιμένι πλοία δέον να ώσι σημαιοστολισμένα

Αι πλατεΐαι Μιαούλη, Κανάρη, Νησακίου και τα κεντρικά κρηπιδώματα του Λιμένος θα έχωσιν εγκαίρως διακοσμησθή δια θυρεών, σημαίων, κ.λπ.

ΜΟΥΣΙΚΑΙ

Η μουσική του Δήμου ημίσειαν ώραν πρό του είσπλου της Δεξαμενής εις τον Λιμένα, εγκαίρως κατερχομένη δια των κεντρικών οδών και της παραλίας και παιανίζουσα, θα καταλήξει εις την πλατείαν . . .

Μετά πάσης τιμής
ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΡΟΥ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κοινότης Γαλησσά

ΠΡΟΣ: Τον Σταθμόν Χωροφυλακής
Εις Ποσειδωνίαν

Σας γνωρίζουμε ότι πολλοί κάτοικοι της Κοινότητός μας, παραπονιούνται ότι κατά διαστήματα λουόμενοι άνδρες και γυναίκες απογυμνώνονται.

Παρακαλούμεν να γίνουν οι εκ μέρους σας απαραίτητες ενέργειες, για να λήξει η πρόκληση της δημοσίας αιδούς.

Μετά πάσης τιμής
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΥΡΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΓΑΛΗΣΣΑ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Ο Πρόεδρος της Κοινότητος Γαλησσά

.

Έχων υπ' όψιν τας διατάξεις του Ν.Δ. 508/1950 ... του Υπουργείου Συγκοινωνιών – περί καθορισμού προϋποθέσεων και όρων χορηγήσεων αδείας κυκλοφορίας φορτηγού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσεως.

Αυτοπιστοποιεί ότι:

- 1) Ασκεί ως κύριον επάγγελμα το του γεωργού. Τυχάνει ιδιοκτήτης και αυτοκαλλιεργητής αγροκτημάτων συνολικής έκτασης 67 στρεμμάτων εξ ων καλλιεργεί:
- 2) Δια σιτηρών στρέμματα 20. . . .

Μετά πάσης τιμής
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Επιθεώρηση αγελάδων με εντολή Ιταλικών αρχών (1943) [ΑΚ Βάρης 5]

Εκ του Γραφείου του Κου

V A R I

Προς τον Κο Πρόεδρον της Κοινότητος Βάρης

Να ειδοποιηθώσιν όλοι οι ιδιοκτήται αγελάδων να συγκεντρωθούν διά την 28^η Απριλίου, ημέραν Τετάρτην και ώραν 8.30 εις την συνήθη

περιφέρειαν διά την νέαν επιθεώρησιν.

Οι μη παρευθέντες θα υποστούν τας ποινάς του νόμου.

Θα δηλώσουν επίσης, όλοι αυτών τα πρόβατα και τα γίδια.

AMBULATORIO ASSISTENZIA

. . .

Απαγόρευση κυκλοφορίας από τις αρχές Κατοχής 1942 [ΑΚ Βάρης 3]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

3.10.1942

Δήμαρχον Τήνου, Προέδρους Κοινοτήτων Νομού
(πλην νήσων Μήλου και Κιμώλου)

Κατόπιν 72 διατάξεων Στρατιωτικής Διοικήσεως Κυκλάδων ισχυούσης από μεσονυκτίου Τετάρτης προς Πέμπτην Οκτωβρίου 22 απαγορεύεται κυκλοφορία από ενδεκάτης νυκτερινής μέχρι έκτης πρωϊνής ώρας, η δε συσκότισις θα αρχίζη από ογδότης εσπερινής ...

ΔΙΑ ΝΟΜΑΡΧΗΝ

...

Κοινοποιήσις

1. κ. Στρατιωτικόν Διοικητήν Κυκλάδων ,
2. κ. Πολιτικόν Επίτροπον δια τον Νομόν Κυκλάδων
3. κ. Δήμαρχον Ερμουπόλεως

Ακριβές αντίγραφον

Ο Προιστάμενος Αρχείου και Διεκπεραιώσεως

...

Αντιμετώπιση περιπτώσεων από δαγκώματα σκύλλων [1934 ΑΚ Βάρης 9]

ΝΟΜΟΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Εν Ερμουπόλει τη 15 Μαρτίου 1934

**Προς τους κ.κ. Προέδρους Κοινοτήτων Νομού
και Αστυνομικάς Αρχάς**

Επειδή κατά το παρελθόν παρατηρήθησαν πολλάι περιπτώσεις καθ' ας άνθρωποι και ιδίως παιδιά εδήχθησαν από σκύλλους υπόπτους λύσσας πέμπομεν τας κάτωθι οδηγίας . . .

- 1) Όταν ένα σκυλλί δαγκώσει έναν άνθρωπον, πρέπει ο δαγκωθείς να καυτηριάσει αμέσως την πληγήν με ένα σίδερο αναμμένο κόκκινο και όχι με βάμμα ιωδίου, το οποίον δεν φέρνει κανένα αποτέλεσμα.
- 2) . . . πρέπει αμέσως να αναφέρει στην πλησιεστέρα Αστυνομική Αρχή, η οποία οφείλει αμέσως να ανακαλύψει τον ιδιοκτήτην του σκύλλου και να τον υποχρεώσει να οδηγήση τον σκύλλον του εις Σύρον προς εξέτασιν.
- 3) . . . μη σκοτώνετε ποτέ σκυλλί που δάγκωσε άνθρωπο, αλλά να το συλλάβετε προσεκτικά και να το οδηγήσετε στη Σύρο προς διάγνωσιν .
. . . Μετά πάσης τιμής

Ο Νομοκτηνίατρος Κυκλάδων

**Προσδιορισμός ώρας για το κλείσιμο των καφενείων,
1922 [ΑΚ Βάρης 50 (2)]**

Ο

Αστυνομικός Σταθμός Δελαγράτσας

Προς

τους Ιδιοκτήτας Καφενείων της περιφέρειας του

- . . . 1) Άπαντα τα καφενεία και λοιπά δημόσια κέντρα δέον να κλείουσι ακριβώς την 12^η ώραν της νυκτός.
- 2) Οι παραβάται της ως άνω διαταγής θα μηνύωνται και θα τιμωρούνται συμφώνως τω Νόμω.

Δελαγράτσα τη 16^η Δεκεμβρίου 1922

Ο

Αστυνομικός Σταθμάρχης

**ΜΗΤΡΩΟΝ ΥΠΟΖΥΓΙΩΝ, ΙΠΠΩΝ, ΦΟΡΑΔΩΝ, ΗΜΙΟΝΩΝ ΜΕΤΑ ΣΑΓΩΝ
ή ΣΑΓΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ**

Ονοματεπώνυμο	Διαμονή	ΗΜΙΟΝΟΙ	ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΤΗΝΩΝ
κατόχου	ιδιοκτήτου		

. . . Άδειατα	1	Άρρεν, Έτος Γεννήσεως 1957
---------------	---	-------------------------------

Χρώμα	Ανάστημα	Σαγή	Παρατηρήσεις
Φαίον	1,37	Σάγμα	Επωλήθη τη 23/4/73
			εις τον ...
			Ζοφριά Μενιδίου Αττικής...

Πρόγραμμα Ημερήσιας Εκδρομής - Σάββατο 13 Οκτωβρίου 2018

Το καυτό και ανέμελο καλοκαιράκι πέρασε και εμείς με ανανεωμένη διάθεση υποδεχόμαστε το φθινόπωρο, με μία εκδρομή στην «Ελβετία» της ορεινής Κορινθίας τον Φενεό, με την πανέμορφη Λίμνη Δόξα και την ιστορική Μονή Αγίου Γεωργίου, ανάμεσα στους επιβλητικούς ορεινούς όγκους του Χελμού και της Ζήρειας.

Ώρα 8.45: Συγκέντρωση στην οδό Γ' Σεπτεμβρίου 2, έναντι HONDOS CENTER.

Ώρα 9.00: Αναχώρηση για Κόρινθο, Κιάτο.

Ώρα 10.00: Στάση για καφέ στην Διώρυγα (Ισθμό) της Κορίνθου. Συνεχίζουμε για Κιάτο και ανηφορίζουμε προς τη Λίμνη Στυμφαλία.

Ώρα 11.30: Άφιξη στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας του Π.Ι.Ο.Π. (Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς – Τηλ.: 27470-22296), με την πανοραμική θέα στη λίμνη.

Θα ξεναγηθούμε από υπεύθυνο του Μουσείου στην Μυθολογία –Ιστορία, το Οικοσύστημα και τη Λαογραφία της λίμνης Στυμφαλίας.

Ώρα 13.00: Αναχωρούμε για το διάσελο της Καστανιάς και μπαίνουμε στο οροπέδιο του Φενεού. Κάνουμε τον γύρο της μαγευτικής λίμνης Δόξα, όπου στα νερά της καθρεπτίζεται αγέρωχα το όρος Ντουρντουβάνα, το δάσος των μακεδονίτικων πεύκων και ο ναός του Παλαιομονάστηρου (14^{ος} αι.). Ανηφορίζουμε προς τη (Νέα) Μονή του Αγ. Γεωργίου (1693)

Ώρα 14.00: Άφιξη στη Μονή Αγίου Γεωργίου (Τηλ.:27470-41238). Προσκύνημα, ξενάγηση. Από το Αρχονταρίκι της Μονής, αγναντεύουμε αχόρταγα την πανοραμική θέα προς την Λίμνη Δόξα, με τα υπέροχα δάση ολόγυρα, το Μαυροβούνι, την Ντουρντουβάνα.

Ώρα 15.00: Αναχώρηση από την Μονή, στάση για βόλτα, φωτογραφίες στη Λίμνη Δόξα και συνεχίζουμε για το διπλανό χωριό Μεσινό και την περίφημη χασαποταβέρνα «Τρίκρηνα» (τηλ. 27470-41033), όπου ο κ. Δρούγκας και η οικογένειά του θα μας προσφέρουν τα υπέροχα παϊδάκια, μπιφτεκάκια, μπριζόλες, όλα από δικά τους ζώα, που βόσκουν στα λιβάδια της Ζήρειας.

Ώρα 18.00: Αναχώρηση για Αθήνα.

Ώρα 20.00: Άφιξη στην Αθήνα.

Τιμή εισιτηρίου: **15 ευρώ** το άτομο, επιπλέον 3 ευρώ για το εισιτήριο του Μουσείου (άνω των 65 ετών είσοδος μουσείου είναι δωρεάν).

Δεν περιλαμβάνεται το φαγητό.

Δηλώσεις συμμετοχής:

Σαρρή Ελεονώρα:	210-6435193	6973 334409
Κοντογεώργη Νινέττα:	210-9349195	6948 326481
Μουχτοπούλου Πόλα:	210-8818896	6932 278084
Θανόπουλος Χρήστος:	210-7291746	6944 852669

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ 2018 – 2019

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

13/10/2018 Σάββατο, ώρα 9.00: Ημερήσια εκδρομή στην Κορινθία (Λίμνη Στυμφαλία, Φενεός). Επίσκεψη – ξενάγηση στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας, του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, μετάβαση στο Φενεό, Λίμνη Δόξα, επίσκεψη – προσκύνημα στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου. Φαγητό στο Μεσινό (Χασαποταβέρνα «Τρίκρηνα», τηλ. (27470) 41033). Τιμή 15 ευρώ το άτομο, επιπλέον 3 ευρώ για το εισιτήριο του Μουσείου, άνω των 65 ετών δωρεάν.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018

10/11/2018 Σάββατο, ώρα 9.00: Ημερήσια εκδρομή στην Νεμέα-Ναύπλιο. Επίσκεψη – ξενάγηση στον Αρχαιολογικό χώρο Νεμέας, Αρχαιολογικό Μουσείο, αρχαίο στάδιο Νεμέας. Επίσκεψη – οινογνωσία στο Κτήμα Παλυβού στην Αρχαία Νεμέα Κορινθίας, (τηλ. (27460) 24190 , www.palivos.gr). Φαγητό και καφές στο Ναύπλιο. Τιμή 15 ευρώ το άτομο, επιπλέον 3 ευρώ για τον ξεναγό και για το εισιτήριο του Μουσείου 6 ευρώ, άνω των 65 ετών 3 ευρώ.

21/11/2018 Τετάρτη, ώρα 19.00: Διάλεξη στη Στέγη μας από την Δρ. Αγγελική Σίμωση, Προϊσταμένη της Εφορίας Εναλίων Αρχαιοτήτων, με θέμα: «Ναυάγιο Αντικυθήρων, νέα ευρήματα».

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

07-08-09εως12/2018 Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή: Χριστουγεννιάτικη εορταγορά στην αίθουσά μας. Ώρες λειτουργίας: 10:00 – 19:00. Την Κυριακή μετά την Θεία Λειτουργία από 12:00 – 19:00.

09/12/2018 Κυριακή: Εορτασμός Αγίου Νικολάου, Θεία Λειτουργία στον Ι. Ναό Αγ. Γεωργίου Καρύτση. Συνάντηση των μελών μας στην αίθουσά μας, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ώρα 12:00.

12/12/2018 Τετάρτη, ώρα 11.00: Επίσκεψη – ξενάγηση στο Μέγαρο Σερπιέρη (Πανεπιστημίου 23 και Εδουάρδου Λω, έναντι Ακαδημίας Αθηνών) και στην Ακαδημία Αθηνών. Ξεναγεί η συγγραφέας – ξεναγός κ. Άρτεμις Σκουμπουρδή. Φαγητό προαιρετικό στο μεζεδοπωλείο της Ελένης Κουζούπη «Ελιά και Τσίπουρο» (Ζαλοκώστα 6 , Κολωνάκι, τηλ. (210) 3388045). Τιμή 5 ευρώ το άτομο.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

13/01/2019 Κυριακή, ώρα 11.00: Άτυπη Γενική Συνέλευση στην αίθουσά μας.

20/01/2019 Κυριακή, ώρα 11.00: Τακτική Γενική Συνέλευση στην αίθουσά μας. Διοικητικός – οικονομικός απολογισμός, απαλλαγή απερχόμενου Δ.Σ., εκλογή νέου Δ.Σ., κοπή Πίτας.

Επίσης προγραμματίζουμε, για τις 20/01 ή 26/01, τη διοργάνωση εβδομαδιαίας έκθεσης στην αίθουσα μας, με έργα ζωγραφικής από τη Συμπατριώτισσα μας καλλιτέχνίδα Έλσα Χαραλάμπους.

Θα επανέλθουμε με λεπτομέρειες σύντομα.

Παρακολούθηση θεατρικής παράστασης το **τελευταίο δεκαήμερο του Ιανουαρίου.**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

16/02/2019 Σάββατο, ώρα 10.30: Εκκίνηση με πούλμαν από Ομόνοια για επίσκεψη –ξενάγηση στο Πλωτό Ναυτικό Μουσείο «ΑΒΕΡΩΦ» (Μαρίνα Φλοίσβου, Πάρκο Ναυτικής Παράδοσης).

Φαγητό – καφές σε κοντινό εστιατόριο. Τιμή 10 ευρώ το άτομο, εισιτήριο για τον «ΑΒΕΡΩΦ» 3 ευρώ, άνω των 65 ετών 1,5 ευρώ.

28/02/2019 Πέμπτη, ώρα 21.00: Τσικνοπέμπτη, Αποκριάτικο γλέντι στην αίθουσά μας.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2019

29/03/2019 Παρασκευή, ώρα 09:00 : Ημερήσια εκδρομή στην Αργολίδα, Επίδαυρο (Αρχαίο Θέατρο, Ασκληπιείο, Μουσείο), φαγητό στο κοντινό εστιατόριο – ξενοδοχείο «Αλκυών», (τηλ. (27530) 22002), μετάβαση στη Μονή Καλαμίου (Λυγουριού) για παρακολούθηση της Ακολουθίας των Γ' Χαιρετισμών. Τιμή 15 ευρώ το άτομο, επιπλέον 12 ευρώ για το εισιτήριο του Μουσείου, άνω των 65 ετών 6 ευρώ και 3 ευρώ για τον ξεναγό.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

12/04/2019 Παρασκευή, ώρα 11.00: Επίσκεψη – ξενάγηση στο Μουσείο και τον Αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού (Ερμού 148) από την κ. Ευαγγελινή Γλυνού, ιστορικό – αρχαιολόγο και στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης – Μουσείο Μπενάκη (Ασωμάτων 22 και Διπύλου) από την ισλαμολόγο κ. Άννα Μπαλιάν. Φαγητό προαιρετικό στο μεζεδοπωλείο «Δίαυλος» (Αδριανού 1, Μοναστηράκι, τηλ. (210) 3250944). Τιμή εισιτηρίου για το Μουσείο Κεραμεικού 8 ευρώ το άτομο, άνω των 65 ετών 4 ευρώ. Εισιτήριο Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης 9 ευρώ το άτομο, άνω των 65 ετών 7 ευρώ. Συγκοινωνία: ΗΣΑΠ (Ηλεκτρικός) στάση «Θησείο». Συνάντηση στην είσοδο του Αρχαιολογικού χώρου του Κεραμεικού (Ερμού 148).

14/04/2019 Κυριακή: Πασχαλινή εορταγορά στην αίθουσά μας, ώρες λειτουργίας 14:00 – 20:00. Θα δοθεί τσάι στην αίθουσά μας στις 18:30. Τιμή 10 ευρώ το άτομο.

ΜΑΪΟΣ 2019

05/05/2019 Κυριακή του Θωμά: Θρησκευτική Εορτή του Συνδέσμου στον Ιερό Ναό Αναστάσεως Σύρου.

11/05/2019 Σάββατο, ώρα 8.30: Ημερήσια εκδρομή στη Φωκίδα, Γαλαξίδι. Προσκύνημα στον Ιερό Ναό Αγ. Νικολάου, επίσκεψη στο Ναυτικό, Ιστορικό Μουσείο και στο Λαογραφικό Μουσείο. Φαγητό σε ψαροταβέρνα του λιμανιού, καφές – ψώνια στην Αράχωβα. Τιμή 20 ευρώ το άτομο, επιπλέον 2 ευρώ για το εισιτήριο του Ναυτικού και Ιστορικού Μουσείου Γαλαξειδίου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

Καλοκαιρινή Συνεστίαση στη Σύρο.

Σημείωση: Για περισσότερες λεπτομέρειες, υπενθυμίσεις ή αλλαγές του προγράμματος, θα γίνονται ανακοινώσεις μέσω της ιστοσελίδας του Συνδέσμου (<http://www.synd.gr/>, και θα αποστέλλονται Email ή SMS στα μέλη μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Σας γνωρίζουμε τον Αριθμό Λογαριασμού μας
στην **Alpha Bank 238 0020 0100 0044**
IBAN GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044

για όσους επιθυμούν να καταθέσουν μια δωρεά
ή να πληρώσουν την συνδρομή τους.

Ευχαρίστως το Περιοδικό του Συνδέσμου φιλοξενεί συνεργασίες μελών και φίλων, κυρίως που αφορούν τη Σύρο και το Σύνδεσμο Συριανών, που θα αποστέλλονται από εσάς. Παρακαλούμε, εάν είναι δυνατόν, τα κείμενα σας να στέλνονται σε Ηλεκτρονική μορφή και να συνοδεύονται από φωτογραφικό υλικό, εφόσον υπάρχει, στη Διεύθυνση του Συνδέσμου syn.syrianon@gmail.com

=====

Σας πληροφορούμε ότι οι δραστηριότητες του Συνδέσμου, μετά την καλοκαιρινή περίοδο, θα επαναληφθούν την 15^η Οκτωβρίου 2018 έως και την 15^η Ιουνίου 2019.

Το διάστημα αυτό η Στέγη μας θα είναι ανοικτή κάθε Πέμπτη από τις 5:30 το απόγευμα έως τις 8:30 το βράδυ.

Για τις άλλες ημέρες, εάν θελήσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας, μπορείτε να μας αφήνεται μήνυμα στον τηλεφωνητή, ή να μας στέλνετε μέιλ στη διεύθυνση syn.syrianon@gmail.com

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Περίοδος 01/07 έως 30/09/2018

Ανώνυμος	30 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Ιωσήφ Βουτσίνος	200 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Πέτρος Μαραγκός	150 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Άγγελος Γαβιώτης	200 €	Στη μνήμη Κώστα Βαρδαλάχου
Άγγελος Γαβιώτης	200 €	Στη μνήμη Μάνου Ελευθερίου

Αφιέρωμα στον Μάνο

από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Λεν πως, σαν φεύγει ο ποιητής
για μακρινό ταξίδι,
η φύση ακέρια πάλλεται
κι αδειάζει το φεγγάρι.

Ακόμα, λεν πως όρθιος σηκώνεται ο αγέρας
και πως σωπαίνουν οι καιροί,
ρηχαίνουν οι ψυχές μας,
πως μας περικυκλώνουνε απόνερα δακρύων,
ίσαμε να'ρθει ο κεραυνός
να σκάψει το σκοτάδι.

Όμως δε φεύγει ο ποιητής,
κρύβεται στ' όνειρά μας,
ταρακουνά τον ύπνο μας,
μας πνίγει στο βυθό του.
Μιλάει σε γλώσσα μητρική
γι ανέφικτες πατρίδες
και για χαμένα σήμερα

και ένοχες αλήθειες.

Γίνεται κύμα ο ίσκιος του
να μας βροντά την πόρτα
κι ύστερα πιάνει αμανέ
ως να τελειώσει η ανάσα.
Και πάει να βρει την άνοιξη,
να βρει το καλοκαίρι,
τα λόγια του φεγγοβολούν
σαν χίλια πεφταστέρια.

Κι όλο ταψήλου πέτεται
κι όλο στη Γης γυρνάει

στη Γης, που οι πίκρες κι οι χαρές
γερνάνε πλάι πλάι...

ΟΔΟΣ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

Μια φευγαλέα πνοή αέρα κρύου,
όπως διαβάζεις γράμμα γονιού,
στην πίσω κάμαρη ξενοδοχείου,
στο περιθώριο του λιμανιού.

Μισή μποτίλια σκάρτου ουίσκι,
μισή σακούλα φτηνού καπνού
κι ώρες να δέρνουνε το νου σου οι δίσκοι
του καταγώγιου του διπλανού.

Κι έρχετ' η νύχτα και σου πουλάει
κορμιά ανώνυμα των σκοταδιών,
ώσπου η ζωή σου κατρακυλάει
στον άδειο κάδο των σκουπιδιών.

Στο έρημο λιμάνι πουλάν ελπίδα,
λένε πως φεύγει «πλοίο της γραμμής»,
όμως του ήλιου η πρώτη αχτίδα
σ' εξαγοράζει μισοτιμής.

Όμως του ήλιου η πρώτη αχτίδα
μ' εξαγοράζει μισοτιμής.

ΚΑΠΟΙΟ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ

Του Δημήτρη Βόϊκου

Ιστιοφόρο, κάποιο γέρικο σκαρί,
που θα με πάρει αλαργινά, που θα μας πάρει...
μιαν έναστρη βραδιά μ' ολόγιομο φεγγάρι,
στη χούφτα θα κρατώ σφιχτά, χρυσό φλουρί.

Θα 'χω ολάνοιχτα στο πρότονο πανιά.
με δίχως άρμενα το κεντρικό κατάρτι,
μην έχει ζόρι στο τιμόνι κι ένα χάρτη,
που θα 'χει στίγμα σε πορεία, λησμονιά.!

Θα τέντωνα τη σκότα λίγο με σχοινιά,
για να κερδίσω ίσως, παραπάνω κόμβους.
Ξεδίπλωτη η γάμπια, δίχως να 'χει στρόμβους
και θ' άνοιγα μετά, παρίστια πανιά.

Τους φλόκους, θα τους ρύθμιζα σιγά-σιγά
με τη μπαρκέτα, βίρα-μάϊνα στο ξάρτι,
ιστία τόσα... να μη σπάσει το κατάρτι,
κάπως να τρέξω, όσο γίνεται, γοργά!

Ο Πολικός έτσι, θε να 'ναι οδηγός,
η Ανδρομέδα θα κοιτά στο παραπέτο
και θα σφυροκοπά ο Γραίγος το τουρκέτο,
μεσ' τα νερά σαν καταφθάσω... της Στυγός

Κεφάλια κατεβασμένα..

Του Νίκου Σαλίβερου (Σάλος)

Οι Έλληνες διδαχτήκαμε να προχωρούμε,
με κεφάλια υψωμένα.
Και μάθαμε, τ' Άγιο χώμα να υπερμαχούμε,
με χέρια ενωμένα.

Οι Έλληνες κομίζομε Ηρώων Ιστορία
και μάχες δόξας δώσαμε για την Ελευθερία.
Και Έλληνες «Ευρωπαίστες» ,πούνται χρυσού θηρία,
μας στρίμωξαν στο δίχτυ, που λέγετ' Εσπερία.

Οι Έλληνες γελαστήκαμε, στο ψέμα θα πνιγούμε
με τα μυαλά δεμένα.
«Ουρανό πια δεν θωρούμε κι'οδοιπορούμε
με κεφάλια κατεβασμένα.

Κι όταν τα κεφάλια των Ελλήνων βλέπουν χώμα,
είτε είναι ντροπιασμένα,
είτε είναι πεινασμένα.
Από ντροπή και πείνα κόκκινο δεν είν' το αίμα,

του Τάκη Κυριτσόπουλου

